

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

A

S. O. U.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1941: 11
KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET

BETÄNKANDE MED FÖRSLAG

OM

INRÄTTANDE AV EN
STATLIG BRANDSKOLA M. M.

AVGIVET DEN 22 MARS 1941 AV
BRANDSKOLEUTREDNINGEN

S T O C K H O L M

1 9 4 1

Statens offentliga utredningar 1941

Kronologisk förteckning

1. Sociala försvarsberedskapskommittén. Betänkande. Del 3. Förslag till krigspensionsförordning m. m. Beckman. 120 s. Fö.
2. Betänkande med förslag rörande restaureringen av Uppsala domkyrka. Uppsala, Almqvist & Wiksell. 82 s. 16 pl. E.
3. Åtgärder för bekämpande av homosexualitetens samhällsfarliga ytringar. Norstedt. 58 s. Ju.
4. Utredning angående byggnadskostnaderna. Beckman. viij, 386 s. S.
5. Betänkande med allmänna riktlinjer för åstadkommande av tidigare inbetalning av utskylder. Del 1. Marcus. 522 s. Fi.
6. Betänkande med allmänna riktlinjer för åstadkommande av tidigare inbetalning av utskylder. Del 2. Marcus. 143 s. Fi.
7. Förslag till rättegångsbalk av Kungl. Maj:t den 14 februari 1941 godkänt såsom grundval för processlagberedningens fortsatta verksamhet. Norstedt. iv, 530 s. Ju.
8. Lagberedningens förslag till lag om aktiebolag m. m. 1. Lagtext. Norstedt. viij, 141 s. Ju.
9. Lagberedningens förslag till lag om aktiebolag m. m. 2. Motiv. Norstedt. 720 s. Ju.
10. 1933 års pensionsakkunniga. Betänkande med förslag till allmänna tjänste- och familjepensionsreglementen. Marcus. 435 s. Fi.
11. Betänkande med förslag om inrättande av en statlig brandskola m. m. Beckman. 63 s. K.

Anm. Om särskild tryckort ej anges, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsebokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. E. = ecklesiastikdepartementet, Jo. = jordbruksdepartementet. Enligt kungörelsen den 3 febr. 1922 ang. statens offentliga utredningars yttre anordning (nr 98) utgivas utredningarna i omslag med enhetlig färg för varje departement.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1941: 11
KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET

BETÄNKANDE MED FÖRSLAG

OM

INRÄTTANDE AV EN STATLIG BRANDSKOLA M. M.

AVGIVET DEN 22 MARS 1941 AV
BRANDSKOLEUTREDNINGEN

STOCKHOLM 1941
K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI
[554 41]

STATISTICAL OFFICE OF THE DISTRICT OF COLUMBIA
WASHINGTON, D. C.

REPORT OF THE

INVESTIGATION OF THE

STATISTICAL BUREAU OF THE DISTRICT OF COLUMBIA

FOR THE YEAR 1900

BY THE

STATISTICAL BUREAU OF THE DISTRICT OF COLUMBIA

Till

Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Kommunikationsdepartementet.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 13 september 1940 tillkallade Herr Statsrådet den 19 i samma månad brandchefen i Växjö, överstelöjtnanten Helge Forssman, undervisningsrådet Vilhelm Berglund samt brandmannen vid Stockholms brandkår Axel Rörström att inom kommunikationsdepartementet biträda med verkställande av utredning rörande frågan om inrättande av en statlig brandskola samt frågan om fastställande i författningsväg av mera detaljerade kompetensföreskrifter för den heltidsanställda brandpersonalen i olika befälsställningar samt avgiva de förslag, vartill utredningen kunde föranleda. Därjämte uppdrog Herr Statsrådet åt Forssman att vara de sakkunnigas ordförande och åt fiskalen i Svea hovrätt Bengt Petri att vara de sakkunnigas sekreterare.

De sakkunniga, som antagit namnet brandskoleutredningen, ha under utredningsarbetet biträttats av en representant för luftskyddsinspektionen. Vidare ha överläggningar ägt rum med representanter för svenska brandskyddsföreningen, svenska brandkårearnas riksförbund, svenska brandbefälsföreningen, svenska kommunalarbetareförbundet, Sveriges skorstensfejaremästares riksförbund och svenska skorstensfejeriarbetareförbundet.

Sedan arbetet numera slutförts, får brandskoleutredningen härmed vörd-
 samt överlämna betänkande med förslag om inrättande av en statlig brand-
 skola m. m.

Stockholm den 22 mars 1941.

H. FORSSMAN.

VILH. BERGLUND.

A. W. RÖRSTRÖM.

/ Bengt Petri.

KAP. 1.

Inledning.

De grundläggande bestämmelserna om rikets brandförsvar givas i brandstadgan den 15 juni 1923. Särskilda bestämmelser, sammanfattade i stadgans avdelning I, gälla för städer, köpingar och andra tätare bebyggda orter. Å den egentliga landsbygden är stadgan i princip icke gällande. Länsstyrelse äger dock förordna att vissa föreskrifter, upptagna i stadgans avdelning II, skola helt eller delvis äga tillämpning inom viss landskommun eller del därav.

För ort, där föreskrifterna i *avdelning I* äro gällande, skall finnas brandordning, upptagande de särskilda föreskrifter, som utöver brandstadgan äro erforderliga för ett ändamålsenligt ordnande av ortens brandväsende. Förvaltningen av brandväsendets angelägenheter tillkommer brandstyrelse eller annan kommunal förvaltningsmyndighet. I ort, som nu avses, skall finnas brandstyrka av sådan omfattning, att ortens trygghet mot skada av brand kan anses tillfredsställande. Som regel skall brandstyrkan vara sammansatt av dels avlönad personal och dels personal, som inträder på grund av medborgerlig plikt.

Avlönad brandstyrka betecknas i brandstadgan såsom *yrkesbrandkår*, när medlemmarna äro anställda med skyldighet att för avtalad tid helt ägna sig åt brandtjänsten. Som *borgarbrandkår* betecknas avlönad brandstyrka, när medlemmarna äro för avtalad tid förbundna att, vid sidan av sin borgerliga sysselsättning, ägna viss tid åt brandtjänst. *Frivillig brandkår*, vars medlemmar icke uppbära ersättning för sitt arbete, kan efter länsstyrelsens beprövande helt eller delvis ersätta annan brandstyrka. Med *allmän brandkår* betecknas en på medborgerlig plikt grundad brandstyrka. Allmän brandkår skall finnas i varje under avdelning I i brandstadgan lydande ort, där länsstyrelsen ej medgivit, att avlönad brandstyrka eller frivillig brandkår må ersätta den allmänna brandkåren. Skall allmän brandkår uppsättas, föreligger skyldighet att tjänstgöra i denna för envar i orten boende arbetsför man mellan 20 och 50 år.

I riket finnas yrkesbrandkårer i omkring fyrtio av de större städerna. I övriga orter, för vilka brandstadgans avdelning I är gällande, finnas borgarbrandkårer eller frivilliga brandkårer.

Närmaste inseendet över ortens brandväsende utövas enligt brandstadgan av en brandchef. Som hans ställföreträdare skall finnas en vice brandchef. Härutöver finnas i regel vid kårerna brandunderbefäl med tjänsteställning såsom brandmästare eller brandförmän.

Brandchef och vice brandchef tillsättas av den kommunala förvaltningsmyndighet, som handhar brandväsendets angelägenheter. Tillsättandet skall

för att vara giltigt fastställas av länsstyrelsen, som har att pröva den till-sattes lämplighet för befattningen. Brandunderbefäl tillsätts av den kom-munala myndigheten.

För ort, där brandstadgans *avdelning II* är gällande, skall ävenledes finnas brandordning. Brandväsendets angelägenheter handhas av kommunalnämnden eller annan kommunal förvaltningsmyndighet. Brandstyrkan skall vara av tillfredsställande storlek och sammansättning. I regel uppsättes frivillig brandkår. Uppsättes allmän brandkår, gälla samma regler om tjänsteplikt som i orter, där avdelning I av brandstadgan är gällande.

Inseendet över kommunens brandväsen tillkommer, liksom i orter där föreskrifterna i avdelning I äro gällande, en brandchef. Ställföreträdare för honom är en vice brandchef. Brandchef och vice brandchef utses av den för-valtande myndigheten. Tillsättandet behöver i detta fall icke fastställas av länsstyrelsen.

Under senare tid ha, särskilt i medelstora och mindre orter, svårigheter stundom uppstått att erhålla tillräckligt kompetenta krafter såsom brand-befäl och brandunderbefäl. Detta har sin orsak närmast däri, att de rådande utbildningsförhållandena äro otillfredsställande. Olika utvägar ha också för-sökts att i detta avseende åstadkomma en ändring. Det härutinnan mest beaktansvärda initiativet togs på svenska brandskyddsföreningens årsmöte år 1937, då frågan om förbättrad brandundervisning var föremål för överlägg-ning. Föreningen beslöt att låta verkställa utredning i fråga om möjligheterna att ordna en eller flera av staten understödda brandtekniska yrkesskolor för utbildning av brandförmän, brandmästare och brandbefäl. För utredningen söktes samarbete med svenska kommunalarbetsareförbundet (till vilket brand-män i lägre grader äro anslutna) samt svenska brandkårernas riksförbund. De tre organisationerna tillsatte en kommitté, som den 14 mars 1938 avgav ett betänkande med förslag till inrättande av en statlig brandskola.¹

I skrivelse till Konungen den 30 april 1940 anförde de tre organisationerna, att statlig utbildning borde anordnas för brandkårspersonal. Såsom motiv härför androgo organisationerna följande:

Ur såväl nationalekonomisk som social synpunkt är det nödvändigt att skydda större samhällen samt för folkförsörjning och försvar erforderliga etablissemang från att förstöras eller allvarligt skadas genom eld. Genom den allt starkare koncentrationen särskilt inom de större städernas bostadsbebyggelse samt inom industri och handel m. m. hava anhopats högst betydande värden, varigenom förstöring av endast ett fåtal större etablissemang kan medföra ur national-ekonomisk synpunkt allvarliga förluster och vara till stort men för folkförsörjningen.

Dyrköpt erfarenhet har under de senaste månaderna visat, att en makt med stark luftflotta under krig söker bringa sin motståndare till underkastelse genom att med hjälp av brand- och minbomber förstöra hela samhällen genom anfall från luften. Krigen i Finland och Polen ha även visat, att det kräves ytterst kraftigt brandförsvar för att kunna begränsa verkningar av det stora antal

¹ I det följande benämnes detta betänkande »brandorganisationernas betänkande». Be-tänkandet har genom svenska brandskyddsföreningens försorg befordrats till trycket.

eldsvådor, som på några minuter kunna åstadkommas genom från luften fällda brandbomber. Dessa ha på senaste tiden gjorts allt kraftigare, varigenom mycket svårsläckta eldsvådor uppstått snart sagt efter varje luftanfall. Det må blott erinras om att under kriget i Finland luftanfall utfördes mot ända upp till 58 samhällen samma dag samt att därvid ofta uppstodo 20 å 30 eldsvådor *samtidigt* efter flyganfall. Stora delar av en del finska städer med huvudsaklig trähusbebyggelse brändes på detta sätt ned. Den polska huvudstaden med omkring 1 200 000 invånare utsattes för mycket kraftiga anfall från luften och från tungt artilleri, varigenom 20 å 30 % av staden nedbrändes, sedan huvudvattenledningen bragts ur funktion. Brandskadorna blevo så omfattande, trots att staden huvudsakligen bestod av stenhus. I alla kulturstater torde nu allmänt anses, att brandskyddet är en av de viktigaste delarna av det civila luftskyddet, vilket medfört, att såväl brandväsendet som det förebyggande brandskyddet tillmätas allt större och större betydelse.

Erfarenheten har från såväl freds- som krigstid visat, att utbildning av brandkårspersonalen måste vara grundlig samt att denna personal måste bibringas ingående tekniska kunskaper för att kunna väl fylla sin uppgift. Brandmaterielen blir av allt mer fulländad och invecklad teknisk konstruktion. Befäl och underbefäl vid de kommunala brandkårerna måste äga god kännedom om bl. a. hydrodynamik, mekanik och elektricitet för att lätt kunna sköta sina viktiga befattningar. Genom den allt större användningen av eldfarliga oljor och kemiska släckningsmedel måste brandkårspersonalen även äga goda kemiska kunskaper. Slutligen förutsätta de nya byggnads- och brandstadgorna, att brandbefälet avger yttranden i byggnadstekniska och stadsplanetekniska frågor, varigenom brandbefälets utbildning och omdöme får stor betydelse för respektive samhällens ändamålsenliga bebyggelse. Det må även framhållas, hur det civila luftskyddet ställer allt starkare krav på brandbefälets utbildning, i det bl. a. invecklade tekniska problem för befolkningens och luftskyddspersonalens alarmering måste lösas.

Som ovan framhållits kräva de allt större fordringarna på brandbefälet en ingående teknisk utbildning både på det teoretiska och praktiska området. Men ej nog härmed. Brandmästare, förmän och brandmän få allt viktigare uppgifter att fylla, och fordringarna även på deras utbildning bliva därför allt större. Härvid bör särskilt erinras om, att brandmästare och brandförmän samt i vissa fall även brandmän måste ges självständiga uppgifter, vilket även skärper kravet på deras utbildning.

Trots det ansvarsfulla värv, som eldsläckningsyrkets män bestrida, ha i brandstadgan ej upptagits några kompetensfordringar för innehav av befattning inom brandväsendet utöver den allmänna bestämmelsen i brandstadgans 7 §, att länsstyrelsen skall pröva den tillsattes kompetens. Någon statlig eller kommunal brandteknisk yrkesskola finnes ej i Sverige i motsats mot vad som är fallet inom ett flertal andra länder, och den enda auktoritativa utbildning, som hittills förekommit, har bedrivits vid de av svenska brandskyddsföreningen anordnade brandbefälskurserna samt vid de av Stockholms och Göteborgs brandkårer för egen personal anordnade brandförmanskurserna.

Enär brandteknisk utbildning förutom brandbefäl fordrar ett relativt stort antal specialutbildade teknici såsom lärare, är det knappast möjligt att ordna den teoretiska utbildningen av brandbefäl och brandunderbefäl kommunalt, utan erfordras härför centrala utbildningskurser i stad med teknisk högskola.

Av svenska kommunalarbetsareförbundet gjordes 1937 en framställning till svenska brandskyddsföreningen om åtgärder för bättre utbildning av brandkårspersonalen. Redan tidigare hade liknande framställningar gjorts från brandchefer i landet såväl med avseende på brandbefälsutbildningen som med avseende på utbildningen av brandmästare och brandmän. I samband härmed har också yrkats

på statlig auktorisering av all utbildning inom brandväsendet ungefär på samma sätt som ordnats för både den statliga och den kommunala polispersonalen genom inrättandet av statens polisskola.

I skrivelsen redogöres därefter för tillkomsten av det förut omnämnda betänkandet. Det erinras därvid om att i betänkandet föreslås,

att vid en av staten bekostad och i statens regi driven brandskola kurser anordnas för utbildning av brandbefäl, brandmästare och brandförmän, samt

att sådana bestämmelser intagas i brandstadgan eller de kommunala brandordningarna, att utbildning vid brandskolan skall vara obligatorisk för att vinna heltidsanställning såsom brandbefäl, brandmästare eller brandförmän vid yrkesbrandkår.

I skrivelsen anföres vidare:

Ehuru brandskolan i första hand är avsedd att meddela utbildning åt heltidsanställd brandkårspersonal, är den även avsedd att meddela utbildning för brandmän, som vid borgarbrandkårer, frivilliga brandkårer eller industribrandkårer vilja ägna sig åt brandtjänsten vid sidan av sitt borgerliga förvärvsarbete. En grundprincip för utbildningsförslaget är att möjlighet lämnas öppen för lägre befattningshavare vid brandväsendet att förskaffa sig kvalifikationer till högre befattningar inom yrket.

Från flera håll har framhållits önskvärdheten av att skolan förläggas till eget etablissemang med lärosalar och bostäder samt att skolan erhåller egen brandstation med modern brandmateriel ävensom eget provningsfält, såsom fallet är i bl. a. Tyskland. Av statsfinansiella skäl hava dock undertecknade organisationer ej nu velat framlägga ett dylikt relativt dyrbart förslag för utbildningens anordnande. Vi få emellertid framhålla, att erfarenheterna från brandskyddet inom nu krigförande länder visa, att de kommitterades förslag till utbildning kan behöva något ändras, varför slutgiltigt förslag bör utarbetas av skolans styrelse i samråd med brandkårsorganisationerna.

Med anledning av vad sålunda framhållits anhöllo organisationerna, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för anordnande av en statlig brandskola i huvudsaklig överensstämmelse med förslagen i brandorganisationernas betänkande ävensom att Kungl. Maj:t i samband därmed måtte fastställa kompetensfordringar för den heltidsanställda brandpersonalen i olika befälsställningar.

Över skrivelsen avgåvos, efter remiss, utlåtanden av luftskyddsinspektionen, överståthållarämbetet samt länsstyrelserna i Malmöhus samt i Göteborgs och Bohus län. Överståthållarämbetet införskaffade vidare yttranden från ställföreträdande luftskyddschefen i Stockholms luftskyddsområde, brandchefen i Stockholm och Stockholms stads gatunämnd. I samtliga yttranden tillstyrktes de i brandorganisationernas skrivelse framställda förslagen. Sålunda anförde *luftskyddsinspektionen* bland annat följande:

Redan under fredstid utgöra de skador, som årligen uppstå genom brand, en nationalekonomisk förlust av betydande omfattning. Enligt tillgänglig statistik uppstå sålunda varje år mellan 4 000 och 5 000 eldsvådor och de härav förorsakade skadorna uppgå till 40 à 50 miljoner kronor. Utförda undersökningar angående de mera förlustbringande eldsvådornas orsaker och orsakerna till deras omfattning hava visat, att i övervägande antalet fall byggnadssättet och brandväsendet varit av bristfällig beskaffenhet.

Om sålunda redan i fredstid stora anspråk måste ställas på brandskyddet, måste under krigsförhållanden kraven på brandberedskapens effektivitet ytterligare mångfaldigt ökas. Under den senaste tidens och nu pågående krig har erfarenheten visat, att brandfaran ofta utgör den väsentligaste, då det gäller förstörelse av egendom genom bombnedslag vid flygangrepp. Man har beräknat, att under det finsk-ryska kriget omkring 80 % av den förstörelse, som åstadkommits å bostadsbebyggelse och industrianläggningar, förorsakats av brand. Brandfaran under krig stegras icke endast därav, att brandfrekvensen ökas utan även av att eldsvådornas omfattning på grund av antändningsmedlens effektivitet blir av väsentligt allvarigare art än vad man i fredstid i regel har att räkna med. Förebyggandet och befrämjandet av katastrofbränder inom brandfarliga industrianläggningar och brandfarlig träbebyggelse samt av omfattande skogsbränder bli sålunda sådana uppgifter, som kunna komma att åligga brandtjänstens organ. Endast genom en målmedveten strävan att genom lämpliga och på lång sikt utförda byggnadstekniska eller andra förebyggande skyddsåtgärder samt genom höjning av det aktiva brandförsvarets beredskap och effektivitet kunna eldsvådornas verkningar under krig med framgång motarbetas.

Enligt luftskyddsinspektionens åsikt är ett av de grundläggande villkoren för uppbyggandet av en dylik beredskap att brandkårspersonalen verkligen äger förmåga att lösa de uppgifter, som kunna tillkomma den i utövandet av sitt yrke. Enligt inspektionens åsikt och såsom erfarenheterna från en del i Sverige inträffade större eldsvådor visat, förefinnas ännu härutinnan brister inom det svenska brandförsvaret. En orsak härtill torde vara, att genom den under de senaste årtiondena skeende snabba industrialiseringen av samhällenas verksamhet och genom tendensen till stora värdekoncentrationer särskilt inom storindustrin, brandskyddstekniken ställts inför helt nya och svåra problem, för vars lösande brandförsvaret ej tillräckligt snabbt hunnit anpassa sig.

För lösande av de uppgifter, som sålunda för såväl freds- som krigsförhållanden kunna komma att åvila brandskyddet, är det enligt inspektionens åsikt av yttersta vikt, att brandkårspersonalens utbildning lägges på ett efter den moderna tidens krav tillräckligt högt plan, och att utbildningen planeras efter tekniska grunder. Dessutom bör i samband med denna utbildning en fortgående forskningsverksamhet bedrivas i avsikt att förbättra brandförsvarets effektivitet.

Luftskyddsinspektionen hemställde vidare, att skolan måtte ställas under teknisk ledning. Slutligen ifrågasatte inspektionen, huruvida utbildningsfrågan borde lösas separat i enlighet med brandorganisationernas betänkande eller om frågan borde lösas i samband med den omorganisation av luftskyddets brandtjänst, som under fredsförhållanden torde komma att erfordras. Luftskyddsinspektionen ämnade framlägga förslag till en central organisation, vars huvuduppgift skulle vara att i fred tillse, att brandförsvaret inom landet vore tillfredsställande ordnat.

Överståthållarämbetet anförde i sitt yttrande:

Till stöd för framställningen har i första hand åberopats de fordringar på teknisk sakkunskap, som måste uppställas på brandkårspersonalen med hänsyn till den omfattande maskinella utrustning, som är nödvändig för en effektiv eldsläckningsorganisation. Därjämte har man framhållit de betydelsefulla uppgifter, framför allt ifråga om det förebyggande brandskyddet, som utöver det egentliga eldsläckningsbestyret åvila befattningshavarna vid brandväsendet och som förutsätta omfattande kunskaper i bl. a. byggnadsteknik samt kännedom om gällande författningar.

De skäl, som sålunda anförts, synas överståthållarämbetet bärande och överstätt-

hållarämbetet anser sig därför i princip böra tillstyrka inrättandet av en statlig brandskola för utbildning av brandkårspersonal.

I samband med inrättandet av en dylik statlig skola torde i enlighet med framställningen utbildning i denna böra uppställas såsom villkor för erhållande av heltidsbefattning såsom befäl eller underbefäl vid brandväsendet. Möjlighet bör dock finnas för länsstyrelse att medgiva dispens för sådana sökande, som kunna visa, att de genom tidigare teknisk utbildning och praktik vid yrkesbrandkår förvärvat kunskaper, motsvarande dem, som undervisningen i skolan avser att bibringa.

Efter att hava framhållit att undervisning i skolan borde meddelas även åt skorstensfejaremästare och skorstensfejareverkmästare, fortsätter ämbetet:

Överståthållarämbetet anser sig böra understryka önskvärdheten av att personer, som tidigare förvärvat teknisk sakkunskap må kunna erhålla befrielse från vissa delar av den teoretiska undervisningen. Därjämte synas särskilda kurser böra anordnas för att tillgodose det allmänna luftskyddets behov av befäl vid reservbrandkårer.

Vidare får överståthållarämbetet ifrågasätta, huruvida icke såsom villkor för inträde i brandbefälskursen, kategori I¹, bör uppställas krav på tjänstgöring vid yrkesbrandkår under så lång tid, att vederbörandes praktiska fallenhet för brandyrket därunder hunnit prövas. De sakkunniga anse visserligen, att detta bör kunna ske under kursens förberedande del, som omfattar dels en första brandskolning om en månad och dels en fortsatt utbildning om en månad i brandmannayrkets olika grenar. Enligt överståthållarämbetets förmenande måste det emellertid vara av intresse såväl för den enskilde som det allmänna att en dylik sovring sker redan innan vederbörande påbörjar den slutliga utbildningen för ett så speciellt yrke som brandbefälets. Överståthållarämbetet tillåter sig därjämte att framhålla, att den av överståthållarämbetet hävdade principen om praktisk tjänstgöring, innan utbildning för befattning i befälsställning påbörjas, genomgående kommit till uttryck i den av Eders Kungl. Maj:t fastställda stadgan för statens polisskola samt även tillmätts betydelse vid antagande av elever till den under år 1938 anordnade polischefskursen.

I anledning av vad sålunda förekommit hemställde statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet den 13 september 1940 om Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillkalla särskilda sakkunniga för frågans vidare utredning. Till statsrådsprotokollet yttrade departementschefen bl. a., att vad i ärendet anförts vore värt beaktande. Redan de uppgifter, som med hänsyn till förhållandena under fredstid åvilade brandkårerna, vore numera så viktiga och krävande, att det framstode som ett angeläget behov att brandmännens utbildningsfråga erhöle en tillfredsställande lösning. Härutöver vore det emellertid — som erfarenheter från de krigförande länderna bestyrkte — särskilt i ett läge som det nuvarande ett viktigt samhällsintresse, att brandmännen vore väl skickade att fylla sina uppgifter i det civila luftskyddets tjänst. Med hänsyn härtill borde frågan om inrättande av en statlig brandskola bliva föremål för en särskild utredning. Utredningen borde jämväl omfatta frågan om fastställande i författningssväg av mera detaljerade kompetensföreskrifter för den heltidsanställda brandpersonalen i olika befälsställningar.

¹ Angående betydelsen av uttrycket kategori I se sid. 19 not 1.

KAP. 2.

Allmänna synpunkter på frågan om inrättande av en statlig brandskola.

Att skapa skydd mot eldens skadegörande verkningar var i äldre tider en av de mest svårlösta uppgifterna för städerna och andra större samhällen i vårt land. Ofta visade sig också detta skydd bristfälligt. Tid efter annan — senast under 1880-talet — uppstodo katastrofbränder, varvid stora delar av de brandhärjade orternas bebyggelse helt ödelades.

I våra dagar är risken för dylika katastrofbränder mindre åtminstone i de orter, där bebyggelsen till största delen utgöres av stenhus och där välutrustade yrkesbrandkårer finnas. I flertalet städer och samhällen äro emellertid de flesta byggnaderna av trä och ofta tätt sammanbyggda utan brandmurar. I dylika orter kvarstår alltså faran för omfattande bränder, särskilt i de fall då brandväsendet icke är effektivt organiserat. Därjämte har brandrisken avsevärt ökats genom den under normala förhållanden alltmer tilltagande användningen av eldfarliga oljor samt genom storindustriens massanhopning av brännbara ämnen.

De ekonomiska värden, som årligen förstöras genom brand, äro också betydande. Till belysning av brandskadornas storlek må nämnas följande siffror, utvisande försäkringsvärden och brandskadeersättningar i Sverige under de sistförflutna tio åren.

1	2	3	4
Å r	Försäkringsvärden i Sverige i milliarder kronor	Brandskadeersättningar i Sverige i miljoner kronor	Kol. 3 i % av kol. 2
1931.....	36·8	31·4	0·9
1932.....	37·0	31·8	0·9
1933.....	37·7	27·1	0·7
1934.....	38·6	28·1	0·7
1935.....	40·0	31·0	0·8
1936.....	41·8	37·6	0·9
1937.....	44·0	29·9	0·7
1938.....	46·5	29·4	0·7
1939.....	52·0	36·2	0·7
1940 ¹⁾	56·0	60·0	1·1

¹⁾ Preliminära siffror.

Tabellen upptager icke de brandskador, som drabbat statens egendom, och ej heller övriga skador, för vilka försäkringsersättning ej utbetalats. De totala skadorna äro därför betydligt större. Om dessutom hänsyn toges till förlust genom produktionsavbrott, genom arbetslöshet o. dyl., stiger värdet av det brunna än mera. Sålunda torde man kunna beräkna, att eldsvådorna under år 1940 kostat landet omkring 75 miljoner kronor.

Vikten av ett effektivt brandförsvar är sålunda uppenbar. Med särskild

styrka framträder kravet på ett fullgott brandskydd i nuvarande läge, enär förråd och maskiner, som härjas av eld, stundom äro oersättliga. Och allra kraftigast understrykes detta krav genom den risk, som i händelse av krig hotar vårt land genom fiendens brandbomber. Erfarenheten från de krigförande länderna har visat, att vid anfall från luften skadorna genom brand i regel bli mångdubbelt större än skadorna genom sprängverkan.

Under de senaste åren ha också, delvis med hjälp av statsmedel, högst betydande mängder av modern brandsläckningsmateriel anskaffats både för kommuner och industrianläggningar. Vad sålunda åtgjorts är emellertid ingalunda tillräckligt. För att brandväsendet skall få god effektivitet fordras även att materielen skötes av sakkunnig, väl utbildad och tränad brandkårspersonal.

Behovet av dylik utbildning har under senare tid avsevärt skärpts. Skälen härtill äro mångahanda. Sålunda är brandsläcknings- och brandalarmeringsmaterielen mera svårskött än tidigare på grund av dess invecklade tekniska konstruktion. Detsamma är förhållandet med exempelvis den moderna stegmaterielen samt rök- och gasskyddsmaterielen. Det åligger vidare brandbefälet att deltaga i byggnadsnämndernas arbete, då det gäller viktigare brandskyddsfrågor av byggnadsteknisk natur. Även hållandet av brandsyn, vilket jämlikt brandstadgan åligger brandbefälet, kräver god utbildning. Brandbefälet måste äga ingående byggnadstekniska kunskaper, kännedom om vattenledningar och deras anordning samt goda kunskaper om industrierna inom kommunen och om de faromoment, som äro förknippade med dessa industriers arbetsformer.

Större delen av nuvarande brandkårspersonal har icke genomgått någon annan utbildning än den, som kunnat meddelas på brandstationerna. Vissa kurser ha emellertid anordnats på enskilt initiativ. Sålunda har svenska brandskyddsföreningen anordnat vissa utbildningskurser för brandbefäl. Av ekonomiska skäl ha emellertid dessa kurser icke kunnat erhålla den omfattning, som varit önskligt. Vidare har svenska brandkårernas riksförbund med hjälp av förbundets länskonsulenter anordnat kortare instruktionskurser för brandkårspersonal. Dessa kurser ha i regel varat allenast några dagar, varför de kunnat giva deltagarna endast ytliga kunskaper. Kurser för brandförmän ha vid några tillfällen anordnats vid Stockholms och Göteborgs brandkårer. Dessa kurser ha emellertid varit öppna endast för den egna kårens brandmän.

Statsmakterna ha icke understött brandkårspersonalens utbildning på annat sätt än genom de obetydliga bidragsbelopp, som under en följd av år utgått till svenska brandskyddsföreningen och svenska brandkårernas riksförbund. I ett stort antal andra länder erhåller utbildningen av brandkårspersonal ett verksamt statligt stöd.

Svårigheterna att erhålla utbildning ha icke undgått att inverka på det svenska brandbefälets standard. Yrkesbrandkårernas brandchefer ha visserligen genom sin praktiska tjänst överlag hunnit förskaffa sig nödiga insikter. Läget vid borgar- och frivilliga brandkårer är emellertid i ett mycket stort antal fall icke tillfredsställande. Ledningen av brandkårerna handhaves ofta av personer med ringa eller ingen utbildning för sin uppgift.

Det måste därför vara ett allmänt intresse av vikt, att brandpersonalen beredes en undervisning, som motsvarar tidens krav. En sådan undervisning bör icke, som hittills varit fallet, organiseras såsom spridda kurser utan bör samordnas och effektiviseras genom inrättandet av en permanent undervisningsanstalt.

I fråga om möjligheten att inrätta en sådan undervisningsanstalt kan till en början konstateras, att anstalten i någon form måste erhålla ekonomiskt stöd. Skulle anstalten drivas utan sådant stöd bleve därav följden, att dryga kursavgifter skulle behöva uttagas av eleverna. Även om i vissa fall de kommuner, där brandmännen tjänstgöra, kunde tänkas giva bidrag till dessa avgifter, så torde dock i stort sett en sådan anordning komma att leda till att av ekonomiska skäl endast ett mindre antal brandmän kunde förskaffa sig utbildning vid skolan. Ett sådant system vore uppenbarligen icke till gagn för rikets brandförsvar.

Det kan vidare förutsättas, att åtminstone för närvarande kommuner eller enskilda organisationer icke torde komma att lämna undervisningsanstalten ekonomiskt understöd. Ej heller kan det antagas, att de utan understöd skulle upprätta en sådan anstalt. Det måste därför ankomma på staten att på lämpligt sätt tillgodose brandundervisningen.

Att staten skulle tillgodose denna undervisning kunde möjligen synas oegentligt ur den synpunkten, att brandväsendet är en kommunal angelägenhet. Meddelandet av brandundervisning torde emellertid kunna anses vara en statlig uppgift. Till jämförelse kan nämnas, att staten genom sin polis-skola omhändertagit polisutbildningen, ehuru polisväsendet i princip handhaves av kommunerna.

För statens tillgodoseende av brandundervisningen torde i huvudsak två former kunna upptagas till övervägande. Antingen kunde staten understödja en av enskilda organisationer eller av kommun driven brandskola eller också kunde en statlig brandskola inrättas. Av dessa båda alternativ synes det senare vara att föredraga. Genom upprättandet av en statlig skola skulle de största garantierna vinnas för en effektiv och enhetlig utbildning. Man torde vidare få räkna med att, därest staten skulle understödja en av kommun eller enskilda driven skola, statens utgifter för understöd sannolikt skulle bliva i det närmaste lika stora som utgifterna för en av staten driven skola. Med hänsyn härtill och då det icke torde kunna förväntas att en kommunal eller enskild brandskola upprättas, föreslår brandskoleutredningen inrättandet av en statlig brandskola.

I följande kapitel framlägges förslag till en sådan skolas organisation. Brandskoleutredningen förutsätter därvid, att skolan med hänsyn till det stora behovet av utbildning för brandpersonal så snart som möjligt skall kunna träda i verksamhet. Arbetet med dess uppbyggande bör därför icke, som luftskyddsinspektionen föreslagit, sammankopplas med en nu pågående omorganisation av luftskyddets brandtjänst. Enligt vad brandskoleutredningen inhämtat kan det nämligen ännu icke överblickas, om och när denna omorganisation kommer att genomföras.

KAP. 3.

Huvuddragen av brandskolans organisation och arbetssätt.

Brandskolans uppgifter. I brandskolan bör undervisning meddelas åt blivande brandbefäl och brandunderbefäl. Däremot bör icke, såsom föreslagits, grundläggande brandmannautbildning meddelas vid skolan. Denna elementära utbildning torde, liksom hittills, kunna på ett tillfredsställande sätt bedrivas vid de särskilda kårerna.

Förslag har vidare framställts om att undervisning vid skolan skulle meddelas även åt skorstensfejarepersonal. Sålunda har *överståthållarämbetet* anfört följande i sitt i kap. 1 omnämnda yttrande:

När det gäller åtgärder mot brandfara i fastigheter, som redan tagits i bruk, synas skorstensfejarna fylla en uppgift, som är minst lika viktig som brandbefälets. Enligt bestämmelserna i 10 § brandstadgan är sålunda skorstensfejaren liksom brandchefen självskriven ledamot i den nämnd, som skall förrätta brandsyn och vars tredje ledamot utgöres av stadsarkitekten eller annan byggnads-sakkunnig person, som byggnadsnämnden förordnat.

Vidare torde det förhålla sig så, att den kontroll angående brandfaran, som skall ske i samband med sotningsförrättning, åtminstone i vissa avseenden är av större praktisk betydelse än själva brandsynen. Detta gäller framför allt undersökningen huruvida å eldstad, mur, rör, tak, skorsten eller annorstädes finnes brist, som kan medföra eldfara. En dylik undersökning skall enligt brandstadgans bestämmelser ske såväl vid brandsyn som vid sotningsförrättning, men den effektivaste kontrollen i detta avseende kommer givetvis att utövas av skorstensfejaren i samband med de regelbundet återkommande sotningsförrättningarna. Enligt vissa brandordningar kan det också uppdragas åt skorstensfejaren att i samband med sotning verkställa även den besiktning, som i detta avseende skolat ske vid brandsynen.

De skäl, som anförts för brandbefälets utbildning i byggnadstekniskt avseende, gälla således också beträffande skorstensfejarna och hos dem anställda verk-mästare. Visserligen finnes inom detta yrke en särskild fackskola upprättad, som står under ledning av skorstensfejarnas och hos dem anställda arbetares organisationer, men undervisningen i denna skola, vars kurser endast pågå under en tid av omkring en månad, är givetvis icke jämförbar med den, som den statliga brand-skolan avser att meddela.

Med hänsyn till det nära samband, som föreligger mellan brandväsendet och sotningsväsendet, anser *överståthållarämbetet* för sin del, att en statlig brand-skolas verksamhet även bör omfatta utbildning av skorstensfejaremästare och skorstensfejarverkmästare, för vilka behovet av en grundlig yrkesutbildning måste anses vara lika stort som beträffande brandbefälet.

Brandskoleutredningen har med anledning av vad *överståthållarämbetet* sålunda anfört hemställt om yttranden i saken från Sveriges skorstensfejare-mästares riksförbund och svenska skorstensfejeriarbetareförbundet. Dessa båda organisationer ha uttalat, att det skulle vara till stort gagn för undervisningen inom yrket, därest skorstensfejareundervisningen kunde läggas till en statens brandskola.

Brandskoleutredningen ansluter sig till vad sålunda anförts. I det följande komma förslag att framläggas om att särskilda kurser för utbildning av skorstensfejarepersonal skola anordnas vid brandskolan.

Det kunde även ifrågasättas, att undervisning för luftskyddspersonal skulle upptagas på skolans arbetsprogram. Den undervisning, som bör meddelas sådan personal, är nämligen i mycket av samma art som undervisningen för brandpersonal.

Undervisning för luftskyddspersonal bedrivs för närvarande under luftskyddsinspektionens ledning. Brandskoleutredningen har samrått med luftskyddsinspektionen i frågan, huruvida den av inspektionen anordnade undervisningen borde överflyttas till brandskolan. Inspektionen har därvid meddelat, att det syntes angeläget, att undervisningen i brandskolan i största möjliga utsträckning samordnades med inspektionens undervisning. Vad anginge frågan på vad sätt ett sådant samordnande närmare borde organiseras vore inspektionen emellertid icke beredd att för närvarande taga ställning.

Med hänsyn härtill har brandskoleutredningen icke ansett sig böra upptaga särskilda kurser för luftskyddspersonal på skolans program. Givetvis kan dock skolans verksamhet senare utvidgas till att omfatta även luftskyddskurser, därest så skulle befinnas lämpligt.

I sitt i kap. 1 berörda yttrande har luftskyddsinspektionen föreslagit, att vid brandskolan skulle bedrivas forskningsverksamhet på brandväsendets område i syfte att förbättra brandförsvarets effektivitet. Brandskoleutredningen finner ävenledes, att det skulle vara synnerligen lyckligt om forsknings- och försöksverksamhet kunde inrymmas bland brandskolans uppgifter.

En forskningsverksamhet av icke alltför obetydlig omfattning förutsätter emellertid, att brandskolans lärare endast i relativt ringa mån betungas med undervisning. I nuvarande statsfinansiella läge torde det dock icke kunna ifrågasättas, att skolan skulle organiseras med så många lärarkrafter, som i sådan händelse skulle erfordras. Det torde därför bliva nödvändigt, att forsknings- och försöksverksamheten till en början får ställas i andra hand. Denna verksamhet bör främst omfatta praktiska försök beträffande olika slag av brandmateriel och släckningsmetoder, därvid samarbete bör sökas med statens provningsanstalt. Det må emellertid framhållas, att det skulle vara av största gagn för brandförsvaret, därest en livligare forskningsverksamhet på brandväsendets område kunde komma till stånd.

Huvudlinjer för skolans verksamhet. Erfarenheter från redan bedriven brandutbildning giva vid handen, att de bästa utbildningsresultaten uppnås, då utbildningen utgör en kombination av dels skolmässig undervisning och dels praktisk tjänstgöring vid yrkesbrandkår. Den skolmässiga undervisningen bör, enligt vad man funnit, utgöras icke blott av föreläsningar och lektioner utan även av demonstrationer och övningar.

Brandskolans kurser böra uppbyggas på grundval av dessa erfarenheter. Kurserna böra sålunda i regel bestå av dels undervisning och dels praktisk tjänstgöring. Den praktiska tjänstgöringen bör uteslutas endast i de fall, då eleverna redan vid kursens början kunna förutsättas hava lång tids erfarenhet i yrket. I fråga om mycket korta kurser torde någon uppdelning i undervisning och praktisk tjänstgöring icke böra förekomma, utan de båda utbildningsformerna torde få tillgodoses jämsides under samma tid.

Skolan bör förläggas till Stockholm. Kompetenta lärarkrafter för högre brandundervisning kunna nämligen erhållas endast i huvudstaden, bl. a. på den grund att brandväsendets ledande organisationer, försäkringsbolagens samarbetsorgan, statens provningsanstalt, tekniska högskolans vattenlaboratorium o. s. v. där ha sitt säte. Skolan bör emellertid anordna kortare kurser av mera elementär natur i olika större eller medelstora orter i landsorten.

Utbildningen vid skolan bör vara kostnadsfri. Det synes brandskoleutredningen vara av väsentlig betydelse, att eleverna icke betungas med alltför stora ekonomiska uppoffringar för sin utbildning. Därest så skulle ske, skulle detta ha till följd att ett mycket stort antal brandmän icke kunde erhålla önskvärd utbildning, varigenom brandförsvarets styrka skulle minskas. Av samma skäl böra även läroböcker utan kostnad utlämnas till eleverna. Undantag i detta avseende bör dock göras för den högsta brandbefälskursen, som i viss mån är att jämställa med kurs vid teknisk högskola.

I fråga om lokaler och undervisningsmateriel för skolan har brandskoleutredningen övervägt två alternativ. Det ena alternativet avser, att skolan skulle utrustas med hänsyn tagen till alla moderna krav på utrymmen och materiel. Skolan borde då inrymmas i egen brandstation och förfoga över egen brandmateriel. I brandstationen borde finnas icke blott lokaler för skolans administration samt för lektioner och övningar etc. utan även förläggningslokaler och matsalar för eleverna m. m. Inrättandet av en sådan skola skulle betinga en kostnad av, mycket approximativt beräknat, 1 300 000 kronor.

Enligt det andra alternativet skulle skolan förläggas till lokaler i annan byggnad än en brandstation, därvid en viss del av undervisningen skulle förläggas till Stockholms brandkårs stationsgårdar med anlitage i viss utsträckning av brandkårens materiel. I fråga om detta alternativ må anföras följande.

Lokaler torde, enligt vad utredningen inhämtat, kunna få förhyras i den statliga nybyggnad i kvarteret Hammaren nr 13 vid Jakobsbergsgatan i Stockholm, vilken till största delen skall disponeras av luftskyddsinspektionen. I denna byggnad torde tre expeditionsrum samt två lektionssalar kunna ställas till skolans disposition. Stockholms stad torde även komma att medgiva, att brandskolan i erforderlig utsträckning finge nyttja Stockholms brandkårs gårdar och materiel. Brandskoleutredningen har i skriftelse den 22 november 1940 till gatunämnden i Stockholm, vilken handhar brandväsendets angelägenheter, redogjort för nu ifrågakvarande alternativ och hemställt, att nämnden ville i princip giva sin anslutning till planen på ett samarbete mellan

Stockholms brandkår och brandskolan i överensstämmelse med vad sålunda angivits.

I sitt den 4 december 1940 dagtecknade svar på denna skrivelse har gatunämnden yttrat, att nämnden gäve sin anslutning till planen, att brandskolan skulle berättigas att, i överensstämmelse med vad i brandskoleutredningens skrivelse föreslagits, mot ersättning och i begränsad omfattning — intill 300 timmar om året — nyttja Stockholms brandkårs stationsgårdar och materiel. Det av nämnden sålunda angivna timantalet är fullt tillräckligt för skolans behov.

Som närmare utredes i kap. 9 skulle engångskostnaderna för skolan, därest den organiserades efter det sist angivna alternativet, uppgå till omkring 21,000 kronor.

Det torde få antagas, att utvecklingen förr eller senare gör det nödvändigt, att skolan organiseras efter det dyrare alternativet. Givet är också att utbildningsresultaten skulle bli bättre, därest detta alternativ valdes. Även med det billigare alternativet torde emellertid mycket goda resultat kunna nås. Med hänsyn till nuvarande statsfinansiella läge anser sig brandskoleutredningen därför böra föreslå, att skolan ordnas i enlighet med det billigare alternativet.

I detta sammanhang har ytterligare en fråga varit föremål för övervägande. I sin förutnämnda skrivelse den 4 december 1940 anförde gatunämnden på brandskoleutredningens förfrågan följande:

Den i längden fördelaktigaste lösningen av frågan om brandskolans praktiska undervisning är, att skolan snarast, efter det att stadens planerade Brännkyrka-station blir färdigställd, förlägger hela sin undervisning till den då för staden överflödiga stationen i Liljeholmen. Gatunämnden har uppdragit åt brandchefen att låta uppgöra ritningar och verkställa kostnadsberäkningar till denna nya Brännkyrka-station. Efter det att denna utredning avslutats kommer gatunämnden att underställa stadsfullmäktige densamma för godkännande. Det är nämndens förhoppning, att, om stadsfullmäktige godkänna planen på denna nya brandstation, densamma skall vara färdig att tagas i bruk under loppet av år 1942. Liljeholmens brandstation skulle då kunna ställas till brandskolans förfogande och skolan på detta sätt disponera en modern brandstation för sin undervisning. Samtidigt skulle den reguljära brandkåren härigenom kunna påräkna biträde av brandskolan vid exceptionella tillfällen, såsom vid bekämpandet av mycket stora eldsvådor.

Då med hänsyn till stationens belägenhet mellan Södertäljevägen och södra stambanan skäl tala mot att staden avhänder sig densamma, synes den lämpligaste utvägen vara, att brandskolan förhyr stationen med mångårigt kontrakt. Årshyran torde därvid, enligt vad en inom stadens förvaltning företagen utredning ger vid handen, med en hyrestid av 25 år böra bestämmas till 25 000 kronor. Staden skulle därvid svara för fastigheten åvilande onera och utskylder, medan brandskolan åtog sig övriga utgifter för densammas underhåll och reparation.

Att förlägga skolan till en förhyrd lokal kan icke slutgiltigt lösa skolans lokalfråga. Ett förhyrande av Liljeholmens brandstation skulle emellertid innebära vissa fördelar i jämförelse med det av brandskoleutredningen förordade alternativet. Sålunda kunde t. ex. förläggning beredas i stationen åt

åtminstone vissa kursdeltagare. De sålunda uppkommande vinsterna synas emellertid icke motsvara de ökade kostnader, som förhyrandet skulle åsamka statsverket.

Reglemente för skolan. Styrelse m. m. Brandskolan synes böra sortera direkt under kommunikationsdepartementet. För skolan torde böra utfärdas en stadga, vartill förslag framlägges såsom bilaga I till detta betänkande.

Skolans angelägenheter böra handhas av en styrelse, som lämpligen bör bestå av fem ledamöter med erforderligt antal suppleanter. Ledamöterna och suppleanterna torde böra utses av Kungl. Maj:t för en tid av två år. Bland ledamöterna torde Kungl. Maj:t böra utse ordförande och vice ordförande.

I det i brandorganisationernas betänkande intagna förslaget till stadga för skolan har föreskrivits, att brandstyrelsen i Stockholm skulle äga utse två ledamöter i styrelsen. Av dessa ledamöter skulle en vara ledamot av brandstyrelsen i Stockholm och en vara brandbefäl i Stockholm. En sådan eller liknande föreskrift synes brandskoleutredningen väl motiverad, så länge brandskolan är beroende av Stockholms brandkårs gårdar och materiel. Då det emellertid kan tänkas, att samarbetet i denna form med Stockholms stad i en framtid upphör, har det syntts brandskoleutredningen riktigast att sådan föreskrift icke intages i stadgan. Kungl. Maj:t äger ju alltid möjlighet att på lämpligt sätt tillgodose de intressen, som skulle representeras av de av brandstyrelsen i Stockholm utsedda styrelseledamöterna.

I kap. 2 av förslaget till stadga för skolan ha närmare föreskrifter om styrelsens verksamhet upptagits.

KAP. 4.

Brandskolans kurser.

Inledning. Olika kurser böra givas för olika kategorier brandkårspersonal och skorstensfejarepersonal. På de olika kategorierna brandkårspersonal användas följande beteckningar:

Med beteckningen brandbefäl respektive brandunderbefäl kategori I avses sådana befattningshavare vid yrkesbrandkårer om minst ett befäl och nio man. Den sålunda genom antalet man angivna begränsningen är vald för att utmärka en kår av sådan storlek, att den i varje ögonblick är i stånd att verkställa ett första angrepp mot elden.

Med beteckningen brandbefäl respektive brandunderbefäl kategori II avses sådana befattningshavare vid borgarbrandkårer eller vid mindre yrkesbrandkårer än sådana, som nyss nämnts.

Med beteckningen brandbefäl kategori III avses brandbefäl vid allmänna eller frivilliga brandkårer.

Den sålunda angivna kategoriindelningen avviker från kategoriindelningen i brandorganisationernas betänkande.¹

De olika kurserna. Vid brandskolan böra anordnas följande kurser:

1. Kurser för brandkårspersonal:

- A. Kurs för utbildning av brandbefäl kategori I (brandbefälskurs kategori I);
- B. Kurs för utbildning av brandbefäl kategori II (brandbefälskurs kategori II);
- C. Kurs för utbildning av brandbefäl kategori III (brandbefälskurs kategori III);
- D. Kurs för utbildning av industribrandchefer (industribrandchefskurs);
- E. Kurs för utbildning av brandmästare kategori I (brandmästarekurs kategori I);
- F. Kurs för utbildning av brandförmän kategori I (brandförmanskurs kategori I);
- G. Kurs för utbildning av brandmästare och brandförmän kategori II (brandunderbefälskurs kategori II);

2. Kurser för skorstensfejarepersonal:

- A. Mästarekurs;
- B. Gesällkurs.

Överståthållarämbetet har i sitt i kap. 1 återgivna yttrande anført, att särskilda kurser borde anordnas för att tillgodose det allmänna luftskyddets behov av befäl vid reservbrandkårer. Större delen av detta befäl torde för

¹ I detta betänkande betecknar kategori I heltidsanställd personal, kategori II deltid anställd personal och kategori III personal med endast tillfällig tjänstgöring.

närvarande utgöras av yrkesbrandmän. För utbildning av övrigt befäl torde brandbefälskursen kategori III vara väl lämpad.

Utbildningsplaner m. m. I de kursplaner, som intagits i brandorganisationernas betänkande, har under varje ämne intagits en specifikation av ämnets omfattning. Brandskoleutredningen har icke funnit det nödvändigt eller lämpligt att verkställa en sådan specifikation. Läraren i ämnet känner till, huru många timmar han disponerar för sin undervisning, och han vet även med vilket elevmaterial han har att arbeta. På grundval av dessa förhållanden bör han i samråd med rektor och lärare i närliggande ämnen planlägga sin undervisning på det sätt, som i varje läge kan synas lämpligast. Att binda undervisningsplanerna vid en specifikation, innan skolan under någon tid varit i verksamhet och sålunda praktisk erfarenhet av undervisningsarbetet i den föreslagna formen vunnits, synes vara mindre välbeaktadt. Ej heller bör det timantal, som i det följande upptages i kursplanerna, anses vara en ovillkorlig norm för verksamheten. Endast det praktiska arbetet kan visa, huru verksamheten i detalj bör bedrivas.

Enligt kursplanerna skola vissa delar av utbildningen fullgöras såsom praktisk tjänstgöring vid olika yrkesbrandkårer. Brandskoleutredningen har genom förfrågningar hos Stockholms och Göteborgs brandkårer samt ett stort antal brandchefer i landet utrönt, att dessa delar av planerna äro genomförbara.

Brandbefälskurser kategori III och industribrandchefskurser böra enligt planerna förläggas till olika orter, där tillgång finnes till undervisningsmateriel. En rundfråga har visat, att ett mycket stort antal orter torde stå till buds för anordnande av dessa kurser.

Den dagliga undervisningen vid brandskolans kurser bör uppgå till sex timmar utom lördagar, då tre timmar torde vara tillfyllest. Tiden för undervisningen per vecka blir sålunda i genomsnitt 33 timmar. I fråga om de kortaste kurserna har förutsatts, att undervisningstiden per vecka skulle vara någon eller några timmar längre. Till varje kurs böra cirka 20 elever kunna mottagas.

Elev, som fullgjort praktisk tjänstgöring vid yrkesbrandkår, bör av styrelsen kunna befrias från att bevista utbildningsperiod, som omfattar allenast praktisk tjänstgöring.

Rektor bör från undervisningen i visst ämne eller del därav kunna befria elev, som styrker sig hava inhämtat det erforderliga kunskapsmåttet däri.

Elev, som under löpande kurs visar sig uppenbart olämplig för vidare utbildning, bör på ett så tidigt stadium som möjligt av skolans styrelse skiljas från skolan.

I. Kurser för brandkårspersonal.

A. Brandbefälskurs kategori I.

Kursen bör omfatta en tid av omkring 18 månader (helguppehåll inräknade) och taga sin början omkring den 1 november.

Kursplan.

Första perioden. Grundläggande brandmannautbildning. Eleverna samman-
dragas vid en större yrkesbrandkår under tre månader (början av november
—mitten av februari, julpuppehåll inräknat), där de utbildas i enlighet med
direktiv från brandskolans styrelse.

Andra perioden. Utbildning vid brandskolan. Utbildningen pågår i tre
månader (mitten av februari—slutet av maj, helguppehåll inräknade). Med
13 arbetsveckor om 33 undervisningstimmar skulle utbildningen omfatta 429
undervisningstimmar.

Utbildningsplan.

Nr	Ä m n e	Antal timmar		
		Föreläs- ningar och lektioner	Demonstra- tioner och öv- ningar	Summa
1.	Brandväsendets organisation	8	—	8
2.	Eldsläckningslära:			
	a) allmän eldsläckningslära (med befälsföring)	10	20	30
	b) vatten för eldsläckning (med hydrodynamik)	20	—	20
	c) fasta eldsläckningsanordningar	10	5	15
	d) pumpar	15	5	20
	e) stegar	10	5	15
	f) slangmateriel (med armatur)	9	3	12
	g) tryckmätare	6	2	8
	h) skummateriel	18	7	25
	i) handeldsläckningsmateriel	5	3	8
	j) rökskyddsmateriel	8	12	20
3.	Räddningstjänst:			
	a) livräddningsmateriel	10	5	15
	b) ambulans- och olycksfallstjänst	7	5	12
4.	Förebyggande brandskydd:			
	a) allmänt förebyggande brandskydd (med brandsyn)	15	5	20
	b) brandorsakslära ¹	9	4	13
	c) säkerhetsvaktgöring, säkerhetsanordningar i samlingslokaler	4	4	8
	d) sotningsväsendet	6	6	12

¹ I detta ämne undervisas även i undersökning efter eldsvåda.

Nr	Ä m n e	Antal timmar		
		Föreläsningar och lektioner	Demonstrationer och övningar	Summa
5.	Luftskydd	15	10	25
6.	Författningar ¹	10	—	10
7.	Trafikundervisning	3	—	3
8.	Motorlära	10	5	15
9.	Elektricitetslära	15	5	20
10.	Brandsignalanläggningar	10	6	16
11.	Gymnastik	15	45	60
12.	Reservtid	—	—	19
Summa timmar		248	162	429

¹ Här behandlas de författningar, som icke lämpligen ingå i något av de övriga ämnena.

Tredje perioden. Tjänstgöring vid yrkesbrandkår. Denna tjänstgöring varar tre månader (början av juni—början av september). Under denna tid äro eleverna icke sammandragna vid en enda brandkår, utan utplacerade var för sig på särskilda brandkårer.

Fjärde perioden. Utbildning vid brandskolan. Utbildningen pågår i fem månader (början av september—mitten av februari, helguppehåll inräknade). Med 22 arbetsveckor om 33 undervisningstimmar skulle utbildningen omfatta 726 undervisningstimmar.

Utbildningsplan.

Nr	Ä m n e	Antal timmar		
		Föreläsningar och lektioner	Demonstrationer och övningar	Summa
1.	Brandväsendets organisation	20	—	20
2.	Eldsläckningslära:			
a)	allmän eldsläckningslära (med befälsföring)	30	70	100
b)	vatten för eldsläckning (med hydrodynamik)	30	—	30
c)	pumpar	20	—	20
3.	Förebyggande brandskydd:			
a)	stadsplan i brandskyddsavseende	10	—	10
b)	byggnadskonstruktioner	68	—	68

Nr	Ä m n e	A n t a l t i m m a r		
		Föreläs- ningar och lektioner	Demonstra- tioner och öv- ningar	Summa
	c) byggnadsmateriel	25	—	25
	d) värme- och kylanläggningar, ventilations- teknik	20	—	20
	e) brandorsakslära ¹	50	—	50
	f) industribrandskydd	25	—	25
4	Luftskydd	20	—	20
5.	Författningar ²	30	—	30
6.	Elektricitetslära	30	—	30
7.	Fysik (utom elektricitetslära)	70	—	70
8.	Kemi	70	—	70
9.	Bokföring	12	—	12
10.	Gymnastik	—	110	110
11.	Reservtid	16	—	16
Summa timmar		546	180	726

¹ I detta ämne undervisas även i undersökning efter eldsvåda.

² Här behandlas de författningar, som icke lämpligen ingå i något av de övriga ämnena.

Femte perioden. Fortsatt tjänstgöring vid yrkesbrandkår. Denna tjänstgöring varar tre månader (mitten av februari—mitten av maj). Under denna tid äro eleverna utplacerade var för sig på särskilda brandkårer. Tjänstgöringen bör om möjligt icke fullgöras vid brandkår, där eleven tidigare fullgjort praktisk tjänstgöring.

B. Brandbefälskurs kategori II.

Kursen bör omfatta en tid av fyra månader.

Kursplan.

Första perioden. Tjänstgöring vid yrkesbrandkår. Tjänstgöringen pågår i två månader. Eleverna sammandragas vid en yrkesbrandkår eller fördelas i grupper vid skilda yrkesbrandkårer och utbildas i enlighet med direktiv från brandskolans styrelse.

Andra perioden. Utbildning vid brandskolan. Utbildningen omfattar en och en halv månad (sex arbetsveckor). Med 33 undervisningstimmar i veckan skulle andra perioden omfatta 198 undervisningstimmar.

Undervisningsplan.

Nr	Ä m n e	Antal timmar		
		Föreläsningar och lektioner	Demonstrationer och övningar	Summa
1.	Brandväsendets organisation	7	—	7
2.	Eldsläckningslära:			
	a) allmän eldsläckningslära (med befälsföring)	15	5	20
	b) vatten för eldsläckning (med hydrodynamik)	13	—	13
	c) fasta eldsläckningsanordningar	3	2	5
	d) pumpar	4	3	7
	e) stegar	3	2	5
	f) slangmateriel (med armatur)	4	2	6
	g) tryckmätare	1	—	1
	h) skummateriel	4	2	6
	i) handeldsläckningsmateriel	2	1	3
	j) rökskyddsmateriel	8	6	14
3.	Räddningstjänst:			
	a) livräddningsmateriel	5	5	10
	b) ambulans- och olycksfallstjänst	6	4	10
4.	Förebyggande brandskydd:			
	a) allmänt förebyggande brandskydd (med brandsyn)	15	5	20
	b) brandorsakslära ¹	7	3	10
	c) säkerhetsvaktgöring, säkerhetsanordningar i samlingslokaler	4	4	8
	d) sotningsväsendet	6	6	12
5.	Luftskydd	10	5	15
6.	Författningar ²	10	—	10
7.	Trafikundervisning	3	—	3
8.	Motorlära	3	3	6
9.	Brandsignalanläggningar	4	3	7
Summa timmar		137	61	198

¹ I detta ämne undervisas även i undersökning efter eldsvåda.

² Här behandlas de författningar, som icke lämpligen ingå i något av de övriga ämnena.

Tredje perioden. Tjänstgöring vid yrkesbrandkår. Denna tjänstgöring varar två veckor. Eleverna böra under tjänstgöringen utplaceras var för sig på olika yrkesbrandkårer.

C. Brandbefälskurs kategori III.

Denna kurs pågår i tre veckor. Med 36 undervisningstimmar i veckan skulle kursen omfatta 108 undervisningstimmar.

Kursen bör förläggas till olika orter, där tillgång finnes till undervisningsmateriel.

Kursplan.

Nr	Ä m n e	Antal timmar		
		Föreläsningar, lektioner och demonstrationer	Övningar	Summa
1.	Brandväsendets organisation	3	—	3
2.	Eldsläckningslära:			
	a) allmän eldsläckningslära (med befälsföring)	10	18	28
	b) vatten för eldsläckning	5	2	7
	c) fasta eldsläckningsanordningar	2	1	3
	d) pumpar	3	2	5
	e) stegar	2	1	3
	f) slangmateriel (med armatur)	4	2	6
	g) tryckmätare	1	—	1
	h) skummateriel	2	2	4
	i) handeldsläckningsmateriel	1	1	2
	j) rökskydd	4	4	8
3.	Livräddnings- och olycksfallstjänst	3	3	6
4.	Förebyggande brandskydd ¹	8	4	12
5.	Luftskydd	7	3	10
6.	Trafikundervisning	1	—	1
7.	Motorlära	1	2	3
8.	Brandsignalanläggningar	2	1	3
9.	Reservtid	—	—	3
Summa timmar		59	46	108

¹ I detta ämne undervisas även i undersökning efter eldsvåda.

D. Industribrandchefskurs.

Denna kurs pågår i tre veckor. Med 36 undervisningstimmar i veckan skulle kursen omfatta 108 undervisningstimmar.

Kursen bör förläggas till olika orter, där tillgång finnes till undervisningsmateriel.

Kursplan.

Nr	Ä m n e	Antal timmar		
		Föreläsningar, lektioner och demonstrationer	Övningar	Summa
1.	Brandväsendets organisation	2	—	2
2.	Eldsläckningslära:			
	a) allmän eldsläckningslära (med befälsföring)	13	10	23
	b) vatten för eldsläckning	2	—	2
	c) fasta eldsläckningsanordningar	2	1	3
	d) pumpar	3	2	5
	e) stegar	1	1	2
	f) slangmateriel (med armatur)	4	2	6
	g) tryckmätare	1	—	1
	h) skummateriel	2	2	4
	i) handeldsläckningsmateriel	1	1	2
	j) rötskydd	4	4	8
3.	Livräddnings- och olycksfallstjänst	2	2	4
4.	Förebyggande brandskydd:			
	a) allmänt förebyggande brandskydd	8	2	10
	b) brandorsakslära ¹	5	—	5
	c) industribrandskydd	5	5	10
5.	Luftskydd	7	3	10
6.	Motorlära	1	—	1
7.	Brandsignalanläggningar	2	1	3
8.	Reservtid	—	—	7
Summa timmar		65	36	108

¹ I detta ämne undervisas även i undersökning efter eldsvåda.

E. Brandmästarekurs kategori I.

Kursen förlägges till brandskolan och omfattar fyra månader, motsvarande 17 arbetsveckor. Med 33 undervisningstimmar i veckan utgör den sammanlagda undervisningstiden 561 timmar.

Kursplan.

Nr	Ä m n e	Antal timmar		
		Föreläsningar och lektioner	Demonstrationer och övningar	Summa
1.	Brandväsendets organisation	8	—	8
2.	Eldsläckningslära:			
	a) allmän eldsläckningslära (med befälsföring)	27	13	40
	b) vatten för eldsläckning (med hydrodynamik).....	25	—	25
	c) fasta eldsläckningsanordningar.....	6	4	10
	d) pumpar	24	6	30
	e) stegar.....	20	10	30
	f) slangmateriel (med armatur).....	9	3	12
	g) tryckmätare	6	2	8
	h) skummateriel.....	10	5	15
	i) handeldsläckningsmateriel	6	6	12
	j) rökskyddsmateriel	8	12	20
3.	Räddningstjänst:			
	a) livräddningsmateriel	6	6	12
	b) ambulans- och olycksfallstjänst	12	8	20
4.	Förebyggande brandskydd:			
	a) allmänt förebyggande brandskydd (med brandsyn)	25	5	30
	b) brandorsakslära ¹	10	3	13
	c) säkerhetsvaktgöring, säkerhetsanordningar i samlingslokaler.....	6	6	12
	d) sotningsväsendet.....	6	6	12
5.	Luftskydd	20	10	30
6.	Författningar ²	15	—	15
7.	Trafikundervisning	8	—	8
8.	Motorlära	25	5	30
9.	Elektricitetslära	20	5	25
10.	Brandsignalanläggningar	10	5	15
11.	Svenska språket	18	—	18
12.	Bokföring	12	—	12
13.	Gymnastik	10	82	92
14.	Reservtid.....	—	—	7
Summa timmar		352	202	561

¹ I detta ämne undervisas även i undersökning efter eldsvåda.

² Här behandlas de författningar, som icke lämpligen ingå i något av de övriga ämnena.

F. Brandförmanskurs kategori I.

Kursen förlägges till brandskolan och omfattar tre och en halv månader, motsvarande 15 arbetsveckor. Med 33 undervisningstimmar i veckan utgör den sammanlagda undervisningstiden 495 timmar.

Kursplan.

Nr	Ä m n e	Antal timmar		
		Föreläsningar och lektioner	Demonstrationer och övningar	Summa
1.	Brandväsendets organisation	8	—	8
2.	Eldsläckningslära:			
	a) allmän eldsläckningslära (med befälsföring)	20	10	30
	b) vatten för eldsläckning.....	10	5	15
	c) fasta eldsläckningsanordningar	6	4	10
	d) pumpar.....	20	10	30
	e) stegar.....	15	5	20
	f) slangmateriel (med armatur).....	9	3	12
	g) tryckmätare	3	2	5
	h) skummateriel	9	3	12
	i) handeldsläckningsmateriel	5	5	10
	j) rökskyddsmateriel.....	16	9	25
3.	Räddningstjänst:			
	a) livräddningsmateriel	5	5	10
	b) ambulanstjänst (med samarittjänst).....	15	10	25
	c) olycksfallstjänst	3	4	7
4.	Förebyggande brandskydd:			
	a) säkerhetsvaktgöring, säkerhetsanordningar i samlingslokaler.....	6	4	10
	b) sotningsväsendet	6	6	12
5.	Luftskydd	20	10	30
6.	Författningar ¹	10	—	10
7.	Trafikundervisning	7	—	7
8.	Motorlära	20	10	30
9.	Elektricitetslära	32	8	40
10.	Brandsignalanläggningar	10	5	15
11.	Svenska språket	15	—	15
12.	Matematik	15	—	15
13.	Gymnastik.....	—	90	90
14.	Reservtid	—	—	2
Summa timmar		285	208	495

¹ Här behandlas de författningar, som icke lämpligen ingå i något av de övriga ämnena.

G. Brandunderbefälskurs kategori II.

Kursen omfattar en tid av sex veckor.

Kursplan.

Första perioden. Tjänstgöring vid yrkesbrandkår. Tjänstgöringen pågår två veckor. Eleverna sammandragas vid en yrkesbrandkår eller delas i grupper vid skilda yrkesbrandkårer och utbildas i enlighet med direktiv från brandskolans styrelse.

Andra perioden. Utbildning vid brandskolan. Utbildningen omfattar fyra veckor. Med 33 undervisningstimmar i veckan skulle andra perioden omfatta 132 undervisningstimmar.

Utbildningsplan.

Nr	Ä m n e	Antal timmar		
		Föreläsningar och lektioner	Demonstrationer och övningar	Summa
1.	Brandväsendets organisation	3	—	3
2.	Eldsläckningslära:			
	a) allmän eldsläckningslära (med befälsföring)	12	6	18
	b) vatten för eldsläckning	6	—	6
	c) fasta eldsläckningsanordningar	3	1	4
	d) pumpar	4	3	7
	e) stegar	3	2	5
	f) slangmateriel (med armatur)	4	2	6
	g) tryckmätare	1	—	1
	h) skummateriel	2	2	4
	i) handeldsläckningsmateriel	2	1	3
	j) rökskyddsmateriel	6	6	12
3.	Räddningstjänst:			
	a) livräddningsmateriel	4	2	6
	b) ambulans- och olycksfallstjänst	6	4	10
4.	Förebyggande brandskydd:			
	a) säkerhetsvaktgöring, säkerhetsanordningar i samlingslokaler	3	3	6
	b) sotningsväsendet	3	3	6
5.	Luftskydd	8	4	12
6.	Trafikundervisning	3	—	3
7.	Motorlära	3	3	6
8.	Brandsignalanläggningar	4	2	6
9.	Reservtid	—	—	8
	Summa timmar	80	44	132

II. Kurser för skorstensfejare.

A. Mästarekurs.

Kursen förlägges till brandskolan och omfattar sex veckor. Med hänsyn till arbets- och semesterförhållandena inom skorstensfejareyrket bör kursen helst förläggas till någon tidpunkt mellan 1 maj och 30 september. Med 34 undervisningstimmar i veckan utgör den sammanlagda undervisningstiden 204 timmar.

Kursplan.

Nr	Ä m n e	Antal timmar		
		Föreläsningar och lektioner	Demonstrationer och övningar	Summa
1.	Yrkesteknik	15	5	20
2.	Yrkeslagstiftning	20	—	20
3.	Yrkesbokföring och yrkeskalkylation	20	—	20
4.	Byggnadslära och byggnadsritning	40	10	50
5.	Värmelära med värmeekonomi, eldnings- och ventilationsteknik	20	8	28
6.	Rapportskrivning	20	—	20
7.	Förebyggande brandskydd	10	10	20
8.	Luftskydd	10	5	15
9.	Reservtid	11	—	11
Summa timmar		166	38	204

B. Gesällkurs.

Kursen förlägges till brandskolan och omfattar åtta veckor. Med hänsyn till arbets- och semesterförhållandena inom skorstensfejareyrket bör kursen helst förläggas till någon tidpunkt mellan 1 maj och 30 september. Med 34 undervisningstimmar i veckan utgör den sammanlagda undervisningstiden 272 timmar.

Kursplan.

Nr	Ä m n e	Antal timmar		
		Föreläsningar och lektioner	Demonstrationer och övningar	Summa
1.	Yrkesteknik	20	10	30
2.	Yrkeslagstiftning	24	—	24
3.	Yrkesbokföring och yrkeskalkylation	20	—	20
4.	Byggnadslära och byggnadsritning.....	60	10	70
5.	Värmelära med värmeekonomi, eldnings- och ventilationsteknik	20	8	28
6.	Verktygslära.....	—	12	12
7.	Svenska språket	20	—	20
8.	Räknelära	20	—	20
9.	Förebyggande brandskydd.....	10	10	20
10.	Luftskydd	10	5	15
11.	Reservtid	13	—	13
Summa timmar		217	55	272

KAP. 5.

Betyg och examina.

För elev, som genomgått kurs vid brandskolan, bör utfärdas betyg. Betyget bör innehålla vitsord i ettvart av de i kursen ingående ämnena samt dessutom ett vitsord över den färdighet eleven visat i praktisk tjänstgöring, därest sådan ingår i kursen. För elever i brandbefälskurs kategori III och industri-brandchefskurs torde dock med hänsyn till den korta tid, som kurserna pågå, elevernas prestationer icke böra betygsättas. För elever i dessa kurser bör i stället utfärdas bevis om genomgången kurs.

I betyg böra elevernas kunskaper och färdigheter i de olika ämnena bedömas genom siffervitsord med följande beteckningar:

Berömlig	10
Med utmärkt beröm godkänd	9
Med beröm godkänd	8
Icke utan beröm godkänd	7
Väl godkänd	6
Godkänd	5
Icke godkänd	4
Otillräcklig	3

Dessa vitsord ansluta sig nära till de vitsord, som användas vid statens polisskola och vissa militära skolor.

Vitsordet över färdigheten i praktisk tjänstgöring bör vara Godkänd eller Icke godkänd. Vitsordet bör givas av det brandbefäl, som handhaft ledningen av tjänstgöringen eller den största delen därav.

I kursen för utbildning av brandbefäl kategori I bör vitsord meddelas även i uppförande. Vitsorden böra vara Mycket gott, Gott samt Ej gott.

Elev i brandbefälskurs kategori I bör härjämte tilldelas ett *huvudsifferbetyg* utgörande den sammanlagda summan av de siffervitsord, eleven erhållit i de olika ämnena, ettvart siffervitsord multiplicerat med den betygs-koefficient, som enligt vad nedan angives bestämmes med hänsyn till ämnets vikt. De olika betygs-koefficienterna böra för de olika ämnena utgöra följande:

Brandväsendets organisation	3	Motorlära	3
Eldsläckningslära	8	Elektricitetslära	3
Räddningstjänst	4	Brandsignalanläggningar	3
Förebyggande brandskydd	7	Fysik (utom elektricitetslära)	3
Luftskydd	4	Kemi	3
Författningar	3	Bokföring	1
Trafikundervisning	1	Gymnastik	3

Därest elev i brandbefälskurs kategori I befriats från deltagande i undervisningen i visst ämne enär han redan tidigare inhämtat erforderliga kunskaper däri, bör vitsord i ämnet tilldelas honom på grundval av företedda merithandlingar.

Examen synes böra förekomma endast vid brandbefälskurs kategori I. Vid examen böra censorer närvara. Censorer böra utses av skolans styrelse, som det även bör tillkomma att giva närmare föreskrifter om hur examen skall ordnas.

KAP. 6.

Inträdesfordringar och prövning av inträdesansökningar.

Brandbefälskurs kategori I. Brandskoleutredningen har avsett att i viss mån likställa denna kurs med utbildning vid högskola. Undervisningsplanerna ha också uppgjorts under förutsättning att eleven innehar förkunskaper motsvarande studentexamen med lägst betyget godkänd i det skriftliga provet i modersmålet samt i ämnena matematik, fysik och kemi enligt fordringarna för examen å reallinjen. Med sådan examen bör kunna likställas teknisk studentexamen med lägst betyget godkänd i samma ämnen och prov. Det bör även stå styrelsen för brandskolan öppet att giva tillträde till kursen åt person, som genomgått likvärdig utbildning av annat slag.

Inträdessökande bör icke, där ej styrelsen medgiver undantag, hava uppnått 28 års ålder. Denna åldersgräns har valts med hänsyn till önskvärdheten av att unga personer utbilda sig för brandbefälsyrket. Föreskriften torde även vara ägnad att utestänga personer, som misslyckats på andra banor, från möjligheten att tillgripa brandbefälsyrket som en sista resurs. Föreskriften torde dessutom vara lämplig ur den synpunkten, att äldre personer äga ringa utsikter att erhålla brandchefspplatser.

För att styrka sina fysiska förutsättningar för yrket synes sökande även böra förete läkarintyg. Det torde få ankomma på brandskolans styrelse att giva närmare föreskrifter om de uppgifter, som böra intagas i detta intyg.

Inträde i kursen kan sålunda enligt de föreslagna inträdesföreskrifterna endast medgivas studenter och likställda. Härutöver torde det emellertid vara lämpligt att giva yrkesbrandmän, som visat goda förutsättningar för brandbefälsyrket, en särskild möjlighet att vinna inträde i kursen. Brandskoleutredningen föreslår därför, att person, som innehaft fast anställning vid yrkesbrandkår under minst 36 månader och som styrker sig innehava kunskaper i matematik, fysik och kemi samt färdighet i skriftlig behandling av modersmålet, allt motsvarande fordringarna för betyget godkänd i antingen studentexamen å reallinjen eller teknisk studentexamen, skall äga möjlighet att erhålla inträde i kursen. För denna grupp bör ingen åldersgräns uppsättas. Däremot bör företes läkareintyg, upprättat efter de grunder, som ovan berörts.

Brandmästarekurs kategori I. För att vinna inträde i denna kurs bör fordras, att sökanden med godkända vitsord genomgått brandförmanskurs kategori I, att sökanden förrättat tjänst som brandförman, samt att sökanden förete läkareintyg, avfattat enligt föreskrifter, som brandskolans styrelse meddelar.

Vid prövning av inträdesansökningar bör hänsyn i främsta rummet tagas till sökandens genom ansökningshandlingarna styrkta lämplighet för befäls-

ställning, till den tid sökanden tjänstgjort som brandman, samt till det avgångsbetyg sökanden erhållit efter genomgång av brandförmanskursen.

Brandförmanskurs kategori I. För att vinna inträde i denna kurs bör fordras, *att* sökanden under minst sex år innehaft och fortfarande innehar anställning vid brandkår, *samt att* sökanden företer läkareintyg, upprättat efter nyss angivna grunder.

Vid prövning av ansökningar bör hänsyn i främsta rummet tagas till den tid sökanden tjänstgjort som brandman samt till sökandens genom ansökningshandlingarna styrkta lämplighet för brandtjänst.

Mästarekurs för skorstensfejare. Inträdesfordringarna böra innefatta, *att* sökanden med godkända vitsord genomgått gesällkurs för skorstensfejare vid brandskolan, *att* sökanden efter avslutandet av gesällkursen under minst två år utövat praktisk verksamhet inom skorstensfejareyrket, *att* sökanden företer läkareintyg, upprättat enligt de föreskrifter, brandskolans styrelse härom utfärdar, *samt att* sökanden, där brandskolans styrelse ej medgiver undantag, icke uppnått fyrtiofem års ålder.

Åldersgränsen är motiverad av i huvudsak samma skäl, som ovan anförts i fråga om inträdesfordringarna till brandbefälskurs kategori I.

Vid prövning av ansökningar bör hänsyn i främsta rummet tagas till den tid, sökanden innehaft anställning inom facket, samt till sökandens genom ansökningshandlingarna styrkta lämplighet i befälsställning vid sotningsväsendet.

Gesällkurs för skorstensfejare. För att vinna inträde i denna kurs bör fordras, *att* sökanden företer intyg om att sökanden under minst fyra år med goda vitsord arbetat inom skorstensfejareyrket hos auktoriserad skorstensfejaremästare, *att* sökanden erhållit godkänt avgångsbetyg från folkskola med minst godkända vitsord i modersmålet och räkning, eller att han efter fyllda fjorton år erhållit behörigt tillstånd att lämna folkskolan, dock i sistberörda fall endast om han kan förete särskilt intyg om sådana kunskaper i modersmålet och räkning, som minst motsvara fordringarna för vitsordet godkänd i dessa ämnen vid prövning enligt § 47 i gällande folkskolestadga, eller att sökanden styrker sig hava på annat sätt inhämtat lägst motsvarande kunskapsmått, *att* sökanden företer läkareintyg, upprättat efter nyss angivna grunder, *samt att* sökanden, där brandskolans styrelse ej medgiver undantag, icke uppnått trettiofem års ålder.

Även i detta fall är åldersgränsen betingad av i huvudsak samma skäl, som nyss anförts.

Vid prövning av ansökningar bör hänsyn i främsta rummet tagas till den tid, sökanden innehaft anställning inom facket, samt till sökandens genom ansökningshandlingarna styrkta lämplighet för fortsatt utbildning inom facket och förmåga att tillgodogöra sig undervisningen vid skolan.

Brandbefälskurser kategori II och III, industribrandchefskurs samt brandunderbefälskurs kategori II. Det torde icke vara nödvändigt att för dessa kurser uppställa särskilda inträdesfordringar. Skulle det, när skolan kommit i arbete, visa sig lämpligt att så sker, torde det få ankomma på brandskolans styrelse att utfärda erforderliga föreskrifter.

Under skolans första verksamhetstid bör styrelsen äga rätt att för särskilda fall mildra de uppsatta inträdesfordringarna.

Ansökan om inträde i kurs vid skolan synes böra ställas till skolans styrelse. Vid ansökan böra fogas handlingar, som bestyrka att sökanden uppfyller de för ifrågavarande kurs stadgade inträdesfordringarna, ävensom de betyg och handlingar i övrigt, som enligt styrelsens beslut skola medfölja ansökningen eller som eljest äro ägnade att styrka sökandens kunskaper och förutsättningar att tillgodogöra sig undervisningen vid skolan. Ansökan bör inlämnas till rektor eller den person, styrelsen utsett att mottaga ansökningar. Om tid, inom vilken ansökningshandlingarna skola vara ingivna, torde det tillkomma styrelsen att förordna.

Beslut om elevantagning synes böra meddelas av styrelsen. Det torde därvid åligga styrelsen att tillse, att person, som blivit antagen till elev, i god tid före kursens början erhåller meddelande därom.

KAP. 7.

Kursfrekvens.

Frågan hur ofta varje kurs bör hållas måste givetvis bedömas med hänsyn till behovet av utbildad personal. En beräkning av detta behov kan emellertid bygga allenast på synnerligen svävande förutsättningar. Sålunda kan givetvis avgången av nu anställd personal beräknas endast ungefärligt. Av åtskilliga skäl är dessutom att vänta, att behovet av brandkårspersonal under de närmaste åren kommer att bli särskilt stort. Därest ett inom luftskyddsinspektionen utarbetat förslag om omorganisation av rikets brandväsen genomföres, skulle sålunda nya platser för brandbefäl och brandunderbefäl troligen inrättas. Hänsyn måste även tagas till att ett stort antal borgar- och frivilliga brandkårer nyuppsättas. Enligt uppgifter från brandkonsulenterna i länen äro omkring 150 kårer under nybildning. I ett stort antal fall ökas härjämte de befintliga kårernas storlek, och åtskilliga frivilliga brandkårer ombildas till borgarbrandkårer. Även inom industrien pågår att intensivt arbete på stärkande av brandskyddet. Behovet av utbildade industribrandchefer torde därför komma att bli avsevärt.

En beräkning av utbildningsbehovet kan därför bli endast en tämligen vag sannolikhetsberäkning. Även de slutsatser om den önskade kursfrekvensen, som därav kunna dragas, bli därför obestämda.

När brandskolan kommer i verksamhet, får det anses vara en av styrelsens viktigaste uppgifter att noga följa behovet av utbildad personal och med ledning därav fatta beslut om vilka kurser, som böra hållas.

Kurserna för brandbefäl och brandunderbefäl kategori I. En av brandskolentredningen verkställd undersökning av nyanställningsbehovet har visat, att under den närmaste tioårsperioden omkring 20 befattningar för brandbefäl kategori I torde bli lediga. Då i kursen för brandbefäl kategori I 20 elever kunna medtagas, skulle sålunda denna kurs behöva hållas endast en gång vart tionde år. Då emellertid utbildningsbehovet måste tillgodoses successivt, torde utbildningen icke böra koncentreras till tidpunkter med så långa mellanrum. Kurs torde i stället böra hållas oftare, t. ex. vart fjärde år, därvid elevantalet i varje kurs bleve i motsvarande mån lägre.

Behovet av nyutbildade brandmästare kategori I utgör, enligt vad utredningen kunnat finna, omkring 8 om året. Kurs för utbildning av brandmästare kategori I bör därför — med utgångspunkt från ett elevantal per kurs av 20 — hållas i medeltal vartannat år. Behovet av brandförmän kategori I utgör ungefär 19 om året. För dessa befattningshavare bör sålunda, om antalet elever i varje kurs beräknas till 20, hållas en kurs varje år.

Kurserna för brandbefäl och brandunderbefäl kategori II. Av brandskoleutredningen verkställda undersökningar ha visat, att behovet av nyutbildat brandbefäl kategori II under den närmaste tioårsperioden torde kunna beräknas till omkring 150. Med ett antal elever i varje kurs av 20 skulle sålunda kurser i regel behöva hållas varje år. Behovet av underbefäl kategori II låter sig icke ens tillnärmelsevis beräkna. Antalet underbefäl torde emellertid överstiga antalet brandbefäl kategori II. Åtminstone en kurs för underbefäl av denna kategori synes därför böra hållas varje år.

Kurserna för brandbefäl kategori III och industribrandchefer. En approximativ beräkning har visat, att behovet av nytillträdande befäl av detta slag torde uppgå till omkring 70 per år. Omkring fyra kurser per år med 20 elever i varje kurs skulle sålunda täcka utbildningsbehovet. Under de första åren skolan är i verksamhet torde dock ett större antal kurser böra anordnas med hänsyn till att ett stort antal redan tillsatt befäl torde komma att bevista kurserna.

Kurserna för skorstensfejarepersonal. Enligt vad hittills vunna erfarenheter giva vid handen synes mästarekurs böra anordnas vartannat år och gesällkurs vartannat år.

I överensstämmelse med vad sålunda angivits och med hänsyn tagen till att en brandbefälskurs kategori I för närvarande gives av svenska brandskyddsföreningen synes skolans verksamhet under de fyra första läsåren böra bedrivas i ungefärlig överensstämmelse med följande program:

Första året. a) *vid själva skolan.* En brandmästarekurs kategori I, en brandförmanskurs kategori I, en brandbefälskurs kategori II, en brandunderbefälskurs kategori II samt en mästarekurs för skorstensfejare.

b) *i landsorten.* Sex kurser brandbefälskurser kategori III och tre kurser för industribrandchefer.

Andra året. a) *vid själva skolan.* En brandförmanskurs kategori I, en brandbefälskurs kategori II (den praktiska delen förlägges till första året), en brandunderbefälskurs kategori II, en gesällkurs för skorstensfejare.

b) *i landsorten.* Lika med första året.

Tredje året. Lika med första året.

Fjärde året. a) *vid själva skolan.* En brandbefälskurs kategori I (kursen påbörjas under tredje året), en brandförmanskurs kategori I, en brandunderbefälskurs kategori II, en gesällkurs för skorstensfejare.

b) *i landsorten.* Lika med första året.

Undervisningen under första läsåret skulle i enlighet med vad sålunda anförts kunna ordnas efter följande plan.

KAP. 8.

Rektor och övriga lärare vid skolan.

Huvuddelen av undervisningen vid skolan bör meddelas av timlärare. Många av de ämnen, som ingå i kurserna, äro nämligen av så speciell natur, att endast få personer äro kompetenta att meddela undervisning däri. Dessa personer, som vid tidigare, på enskilt initiativ anordnade kurser tjänstgjort som lärare, kunna icke var för sitt ämne beredas heltidstjänstgöring vid skolan. För de kurser, som anordnas i landsorten, torde lärarepersonal i regel kunna erhållas å de särskilda orterna.

Det program för skolans verksamhet, som återgives i slutet av föregående kapitel, torde kräva, att utom dessa timlärare två ordinarie lärare knytas till skolan. Den ene av dessa lärare bör tillika tjänstgöra som rektor. Den andre, som torde böra benämnas brandmästare, bör meddela undervisning i mera elementära ämnen, varjämte han bör biträda rektor med administrativa angelägenheter samt organisera kurserna i landsorten.

Till rektor bör utses en person, som ingående behärskar såväl brandtjänstens praktiska utövning som dess teoretiska förutsättningar. Rektors huvudsakliga åligganden äro sammanfattade i 8 § av förslaget till stadga för brandskolan (se bilaga I).

Brandmästaren bör genom långvarig tjänstgöring inom brandväsendet ha vunnit ingående erfarenhet i yrket.

Den närmare fördelningen av undervisningsskyldigheten mellan heltidslärarna och timlärarna synes böra bestämmas av skolans styrelse.

Med hänsyn till det åtminstone under de första åren mycket omfattande organisationsarbete, som kommer att åvila rektor, och till det dryga administrationsarbete, som blir en följd av oupphörliga växlingar av skolans kurser, synes rektor lämpligen böra påföras endast 400 undervisningstimmar årligen.

Då brandmästarens administrativa uppgifter torde komma att taga mycken tid, synes han utöver eventuell undervisning i landsorten kunna meddela undervisning allenast omkring 200 timmar årligen.

KAP. 9.

Kostnadsberäkningar.

Kostnadsberäkningarna för skolan måste givetvis på detta stadium få schematisk karaktär. Först när skolan någon tid varit i verksamhet kunna kostnaderna angivas i detalj.

Personalkostnader.

Som i föregående kapitel angivits böra vid skolan anställas en rektor och en brandmästare samt timlärare. Härjämte bör anställas ett kanslibiträde.

Det kunde ifrågasättas, att ordinarie tjänster inrättades för rektor, brandmästaren och kanslibiträdet. Tillsvidare synas dessa tjänster dock böra utgöra arvodesbefattningar.

Rektor torde i lönehänseende böra jämnställas med rektor vid ett mindre tekniskt läroverk, t. ex. elektrotekniska fackskolan i Västerås. Rektors arvode torde därför böra motsvara vad som utgår enligt lönegraden E 10 i civila avlöningsreglementet. Lön efter denna lönegrad utgör i lägsta löneklassen i ortsgrupp I 13 500 kronor, vartill kommer rörligt tillägg och kristillägg, enligt nu gällande grunder uppgående till 2 052 kronor. I enlighet härmed föreslås för rektor ett årligt arvode av 15 500 kronor, varå liksom å övriga lönearvoden vid skolan rörligt tillägg och kristillägg icke skulle utgå.

Brandmästarens löneförmåner böra beräknas så, att de något överstiga de löneförmåner, som en brandmästare vid Stockholms brandkår åtnjuter. Sistnämnda löneförmåner utgöra dels en grundlön om 5 220 kronor, vartill komma tre ålderstillägg ettvar om 408 kronor efter 3 respektive 6 och 9 års tjänst, och dels rörligt tillägg, som för närvarande utgår med 31 %. Härjämte åtnjuter brandmästare ett årligt beklädnadsbidrag om 420 kronor, å vilket belopp även rörligt tillägg beräknas. Avgifter för egen pension avdragas icke från lönen men däremot avgifter för familjepension med ett årligt belopp av 216 kronor. Den kontanta summa, som bortsett från ålderstillägg årligen uppbäras av en brandmästare (lön + beklädnadsbidrag + rörligt tillägg — familjepensionsavgift), utgör sålunda för närvarande 7 172 kronor. Härjämte äger brandmästare förhyra tjänstebostad till en hyra, som med c:a 10 % torde understiga hyresbeloppet i fria marknaden för bostad av samma standard. I överensstämmelse härmed föreslås för brandmästaren vid brandskolan ett årligt arvode av 7 800 kronor.

För kanslibiträdet torde arvodet böra utgå med 4 300 kronor, vilket ungefärligen motsvarar nu utgående löneförmåner till en befattningshavare i lägsta löneklassen i lönegrad A 7. Kanslibiträdet synes böra tillerkännas detta förhållandevis höga belopp, enär bitrådets arbetsuppgifter skulle omfatta icke blott renskrivning etc. utan även enklare expeditionsgöromål såsom uppsättning av brev o. s. v.

Timlärarearvodena synas böra utgå med olika belopp, beräknade efter undervisningens omfattning och lärarnas kompetens. Vid längre tids undervisning synes arvode böra utgå med 8 kronor per timme. Vid mera tillfällig

undervisning bör arvudet utgöra 12 kronor per timme, där läraren har lägre kompetens, och 20 kronor per timme, där läraren har högre kompetens eller där undervisningen sker i form av föreläsningar. Det torde få ankomma på skolans styrelse att bestämma arvodenas storlek i varje särskilt fall.

Med dessa beräkningsgrunder torde timlärararvodena för undervisningen vid själva skolan genomsnittligt sett komma att uppgå till ett årligt belopp av 12 000 kronor. Kostnaderna för lärararvoden vid en kurs i landsorten torde komma att uppgå till omkring 500 kronor, vilket med den av brandskoleutredningen föreslagna kursfrekvensen skulle motsvara en årlig kostnad av 4 500 kronor. De perioder av praktisk tjänstgöring, som ingå i olika kurser, torde icke behöva åsamka brandskolan kostnader.

Särskilda arvoden till styrelsens ledamöter synas icke böra utgå.

De sammanlagda årliga personalkostnaderna skulle sålunda uppgå till (15 500 + 7 800 + 4 300 + 12 000 + 4 500) 44 100 kronor.

Omkostnader.

I lokalhyra för de i kap. 3 omnämnda lokalerna vid Jakobsbergsgatan i Stockholm torde få beräknas 15 000 kronor om året. I denna summa inräknas utgifter för värme, lyse, städning, vaktmästare och telefon (dock ej rikssamtal). I ersättning till Stockholms stad för nyttjande av brandstationsgårdar, gymnastiksal och brandmateriel beräknas 2 000 kronor om året och för vållade skador å materiel samt driftskostnader (drivmedel för motorfordon etc.) 3 000 kronor.

För varje kurs i landsorten synas böra beräknas 100 kronor i omkostnader, vilket med den av utredningen förutsatta kursfrekvensen skulle motsvara en årlig kostnad av 900 kronor. I fråga om resekostnader för rektor och brandmästaren torde få antagas, att rektor kommer att resa omkring 40 dagar och brandmästaren omkring 50 dagar om året. Rektor torde, i likhet med vad som gäller beträffande rektor vid tekniskt läroverk, böra åtnjuta rese- och traktamentsersättning enligt klass I B i allmänna resereglementet. Traktamentskostnaderna skulle i sådant fall uppgå till (40×22) 880 kronor, varjämte biljettkostnaden torde få beräknas till 720 kronor. Brandmästarens rese- och traktamentsersättning torde böra utgå efter klass II D i resereglementet, vilket innebär en traktamentskostnad av (50×16) 800 kronor. Till biljettkostnader torde få beräknas 500 kronor. I övrigt torde följande årliga omkostnader böra beräknas:

Skrivmaterialier, papper, blankettryck o. dyl.	kr. 2 000
Rikssamtal, annonsering o. dyl.	» 500
Underhåll av inventarier	» 300
Läroböcker åt kursdeltagarna	» 6 000
Förbrukning av undervisningsmateriel	» 500
Oförutsedda omkostnader	» 5 000

Den totala summan för årliga omkostnader utgör sålunda 38 100 kronor.

Engångsutgifter.

Engångsutgifterna för skolan framgå av följande sammanställning. Utgifterna för möbler äro beräknade på grundval av de priser, som för närvarande tillämpas av Stockholms stads verkstadsskolor.

	Kostnad i kronor
<i>Möblering av 2 lärosalar.</i>	
2 katederbord, 2 planschfack, 2 materialskåp, 55 pulpeter, 56 stolar och 3 svarta tavlor	3 770

Möblering av rektors rum.

1 skrivbord med 2 stolar, 1 mindre bord med 2 fåtöljer, 1 bokhylla, 1 blankettskåp och 1 matta	1 470
---	-------

Möblering av brandmästarens rum.

1 skrivbord, 1 mindre bord, 3 stolar, 1 bokhylla och 1 materialskåp	670
---	-----

Möblering av kanslirum.

1 skrivbord med stol, 1 skrivmaskinsbord med stol, 1 mindre bord med 2 stolar och 1 blankettskåp	570
---	-----

<i>Armatur</i>	1 500
----------------------	-------

Kontorsutensilier.

2 skrivmaskiner, 1 räknemaskin och 1 dupliceringsmaskin	3 400
---	-------

Undervisningsmateriel.

a) 1 balloptikonapparat med stativ och duk	950
b) övrig materiel för undervisningen i fysik, kemi och brandteknik	5 000

Anm. I icke ringa utsträckning torde tillverkare av apparater, avsedda att användas inom brandväsendet, komma att utan kostnad ställa demonstrationsmateriel till skolans förfogande.

Elevutrustning för de praktiska övningarna.

50 overalls, 50 skärp och 50 stålhjälmars	3 500
---	-------

Summa engångskostnader 20 830

Sammanfattning.

Personalkostnader	44 100
-------------------------	--------

Omkostnader	38 100
-------------------	--------

Summa årliga kostnader 82 200

Engångskostnader 20 830

Totalsumma kronor 103 030

Kompetensföreskrifter för viss brandpersonal.

I det förslag till brandstadga, som år 1921 framlades av 1918 års sakkunniga för ordnande av brandväsendet inom riket, föreslogs att vissa kompetensföreskrifter för brandpersonal skulle införas i brandstadgan. Enligt de sakkunnigas förslag skulle sålunda den paragraf i stadgan, i vilken kompetensföreskrifterna upptagits (14 §), erhålla följande lydelse:

För anställning som brandchef och vice brandchef i stad fordras, förutom den praktiska tjänstgöring i yrket sökanden kan åberopa, viss utbildning; och gäller därvid, i enlighet med vad här nedan närmare bestämmes, att i stad med över 20 000 invånare brandchef och vice brandchef skola äga utbildning som brandkapten, i stad med 5 000—20 000 invånare brandchefen skall äga utbildning som överbrandmästare och vice brandchefen som brandmästare, samt i övriga städer åtminstone brandchefen äga utbildning som brandmästare.

Denna utbildning ådagalägges genom av riksbrandinspektören på ansökan utfärdat brev, nämligen:

a) *såsom brandkapten* för den, som medelst avgångsbetyg såsom ordinarie elev eller betyg såsom extra ordinarie eller specialelev från Tekniska högskolan eller högre avdelning av Chalmers tekniska institut styrker sig äga godkända insikter i husbyggnadslära eller husbyggnadsteknik, eller annorledes visar, att han besitter motsvarande kunskapsmått, samt företer vederbörande brandchefs intyg, att sökanden efter minst sex månaders utbildning vid större yrkesbrandkår besitter godkänd befälsutbildning samt goda befälsgenskaper;

b) *såsom överbrandmästare* för den, som innehar betyg om godkända insikter i byggnadslära från teknisk fackskola eller tekniskt gymnasium, eller annorledes visar, att han besitter motsvarande kunskapsmått, samt tillika företer vederbörande brandchefs intyg, att sökanden efter minst tre månaders utbildning vid större yrkesbrandkår besitter godkänd underbefälsutbildning samt goda befälsgenskaper;

c) *såsom brandmästare* för den, vilken efter minst tre månaders utbildning vid större yrkesbrandkår företer av vederbörande brandchef utfärdat intyg, att sökanden äger godkänd underbefälsutbildning samt goda befälsgenskaper.

Den i paragrafen omnämnde riksbrandinspektören skulle enligt de sakkunnigas förslag öva högsta inseedet över brandväsendet i riket. Som bekant har någon sådan befattning icke inrättats.

Den föreslagna bestämmelsen blev emellertid icke genomförd. Då proposition (nr 123) avläts till 1923 års riksdag med förslag till ny brandstadga, hade kompetensföreskrifterna i 14 § utbytts mot ett kort stadgande (i 6 § 2 mom.) av innehåll, att brandchefen och vice brandchefen skulle vara väl förfarna och vitsordade i sitt yrke och besitta goda befälsgenskaper. Om den sålunda föreslagna ändringen anförde föredragande departementschefen följande:

En av bristerna i den nuvarande brandstadgan är, att inga som helst fordringar uppställas på brandchefens kompetens. Enligt vad de sakkunniga inhämtat, har också i ett stort antal städer brandchefen icke före sin anställning haft någon utbildning i yrket eller åtminstone icke nöjaktigt sådan. Att detta är ett miss-

förhållande, som bör avhjälpas, torde icke kunna bestridas. Frågan är endast, hur långt man därvid bör gå. Beträffande den av de sakkunniga föreslagna indelningsgrunden för rikets städer hava de sakkunniga tvekat och ifrågasatt, om icke taxeringsvärdet av byggnaderna i staden i stället borde bliva bestämmande. Med hänsyn till de i hög grad växlande siffror taxeringsvärdena visa från den ena femårsperioden till den andra hava emellertid de sakkunniga ryggat tillbaka för denna grund och nödgats söka en annan mera stabil, som de funnit i folkmängden. Häremot kan invändas, att folkmängden icke är ensam utslagsgivande. Även andra faktorer spela in, såsom byggnadssätt, stadsplanens beskaffenhet, taxeringsvärdet å stadens byggnader, förekomsten av eldfarliga inrättningar, fabriker och offentliga samlingslokaler m. m. Vidare kan framhållas, att åtskilliga städer genom inkorporering av intilliggande landsbygd fått sitt invånarantal väsentligt ökat utan att därför stadens behov av brandskydd blivit större. Av det sagda framgår, att en stad med mindre invånarantal kan med avseende å brandfarlighet vara sämre lottad och följaktligen kräva mera brandskydd än en större stad. De skiftande förhållanden, som härvidlag äro bestämmande, göra det emellertid omöjligt att finna en indelningsgrund, som passar för alla fall.

Vad därefter vidkommer de av de sakkunniga föreslagna kompetensfordringarna för de olika gruppernas brandchefer och vice brandchefer hava från åtskilliga håll tvivel framförts om lämpligheten och behovet av att uppställa dylika fordringar. Det har uppgivits, att de större städerna nu hämta sina brandchefer huvudsakligen från militärbefälet, samt att i en del medelstora och mindre städer brandcheferna rekryteras från de större yrkesbrandkårernas underbefäl. Genom det starka framhållandet i de sakkunnigas förslag av den byggnadstekniska delen av utbildningen komme troligen det hittills tillämpade rekryteringssystemet icke att bibehållas. Då blott ett fåtal militärer torde vara beredda att underkasta sig den erforderliga byggnadstekniska utbildningen, låge det nära till hands, att brandchefsbefattningarna komme att besättas av byggnadsteknici, och väl oftast av sådana, som icke haft påräknad framgång i det yrke, för vilket de utbildat sig. En dylik utveckling vore icke fördelaktig.

De sålunda framställda farhågorna torde icke sakna berättigande. De sakkunniga hava lagt alltför stor vikt vid den byggnadstekniska delen av utbildningen på bekostnad av den praktiska. Detta kan befaras försvåra möjligheterna för städerna att till brandchefer erhålla eljest kvalificerade och lämpliga personer. Vad beträffar de mindre och medelstora städerna synas de uppställda kompetensfordringarna vara alltför stränga. Brandbefälsbefattningarna därstädes kunna säkerligen fullt nöjaktigt skötas även av personer, som icke besitta den föreslagna kompetensen. Även bör framhållas, att ett fasthållande härvid kan komma att särskilt för mindre samhällen medföra höjda utgifter för brandväsendet, då det måste antagas, att den, som kostat på sig den föreslagna utbildningen, också kräver att få ersättning därför i form av ökade löneförmåner. På grund av de invändningar, som sålunda kunna anföras mot de sakkunnigas förslag, har det syntts lämpligast att icke i detalj fixera några kompetensfordringar utan endast stadga, att brandchefen och vice brandchefen skola vara väl förfarna och vitsordade i sitt yrke samt besitta goda befälegenskaper. Genom bestämmelsen i 7 § 1 mom. att val av brandchef och vice brandchef skall för att vara giltigt fastställas av länsstyrelsen, torde trygghet vinnas för att endast kompetenta personer bliva utsedda.

Riksdagen godtog emellertid icke ens denna starkt mildrade form av kompetensföreskrifter. Sålunda yttrade första lagutskottet i sitt utlåtande i frågan (nr 21), efter att i korthet hava redogjort för de sakkunnigas och Kungl. Maj:ts förslag, följande:

Utskottet finner emellertid den av Kungl. Maj:t föreslagna bestämmelsen mindre lämplig. I gällande brandstadga saknas föreskrifter beträffande kompetensfordringarna för erhållande av brandchefsbefattning. Detta har dock icke hindrat, att yrkesutbildning på brandväsendets område allmänt uppställts som ett oeftergivligt villkor för erhållande av brandchefsbefattning i de större städerna. Även för erhållande av avlönad brandchefsbefattning i övriga städer torde det numera som regel fordras viss föregående längre eller kortare utbildning vid större yrkesbrandkår. Emellertid måste beaktas, att brandchefsbefattningarna i flera av de mindre städerna icke äro förenade med någon avlöning eller i varje fall med en ytterst obetydlig sådan, ävensom att brandstadgans bestämmelser i nu förevarande avseende skola gälla även för köpingar och andra stadsliknande samhällen, där det torde vara regel, att brandchefsbefattningarna innehavas såsom oavlönade kommunala förtroendeuppdrag.

Det föreslagna stadgandet synes närmast giva vid handen, att brandchefen skall vara yrkesman. En bestämmelse, som tvingade mindre städer och samhällen att anställa yrkesutbildade brandchefer, skulle emellertid pålägga dem utgifter för brandväsendet, som icke stode i rimligt förhållande till de eftersträfvade fördelarna. Det synes därför utskottet lämpligast, att i brandordningen för varje kommun meddelas föreskrifter angående de krav, som böra ställas på brandchefens och vice brandchefens kompetens. Någon risk torde icke vara förenad med denna anordning, då länsstyrelsen skall fastställa icke blott brandordningen utan även beslut om tillsättande av brandchef och vice brandchef och därvid har att pröva den tillsattes lämplighet för befattningen. En viss garanti finnes sålunda alltid för att kompetensfordringarna i de olika fallen icke sättas för lågt. Utskottet föreslår därför, att stadgandet måtte utgå.

Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets förslag. Brandstadgan, som utfärdades den 15 juni 1923, avfattades i enlighet med vad riksdagen sålunda beslutat.

För rikets brandförsvar är det uppenbarligen av största vikt att garantier skapas för att brandbefälet och brandunderbefälet äga erforderlig kompetens. I det nyss återgivna departementschefsyttrandet framhölls även såsom en av bristerna i den tidigare gällande brandstadgan att inga som helst fordringar uppställdes på brandchefens kompetens. Att trots detta de sakkunnigas förslag till kompetensföreskrifter icke förordades av vare sig departementschefen eller utskottet hade sin grund främst däri, att förslaget utformning gav rum för anmärkningar i skilda hänseenden.

Inrättandet av en statlig brandskola bringar frågan om införande av kompetensföreskrifter i ett annat läge. Det framstår som en naturlig sak att brandbefäl och brandunderbefäl icke blott vid yrkesbrandkårer utan även vid andra brandkårer böra hava genomgått sådan kurs vid brandskolan, som direkt avser att meddela utbildning för den ifrågavarande kategorien befattningshavare. Med hänsyn till brandförsvarets betydelse för det allmänna bör det även uppställas såsom en fordran, att brandbefälet och brandunderbefälet förskaffat sig denna utbildning. Det sålunda anförda äger tillämpning även å skorstensfejaremästare.

Uppenbart är att fastställandet av kompetensföreskrifter innebär, att kommunernas självbestämmanderätt inskränkes. Föreskrifterna böra därför icke vara av alltför snäv natur. Rimlig hänsyn måste också tagas till att de anspråk på högre lön, som åtfölja en högre utbildning, måste stå i skäligt för-

hållande till kommunens ekonomiska förmåga. Det gäller att skapa en kompromiss mellan det önskvärda och det ekonomiskt försvarbara.

I överensstämmelse med det anförda synas bestämmelser av följande innehåll böra införas i brandstadgan.

I. Bestämmelser för orter, där brandstadgans avdelning I är gällande.

A. Befäl och underbefäl vid yrkesbrandkårer om minst ett befäl och nio man.

Brandchef, vice brandchef, som icke tillika är brandmästare, samt brandkapten och därmed jämförlig befattningshavare böra hava genomgått brandbefälskurs kategori I vid brandskolan. Med uttrycket »genomgått kurs» avses därvid, liksom i det följande, att eleven efter kursens avslutande erhållit godkända vitsord såväl i samtliga läroämnen som, där sådana vitsord utdelas, i gymnastik, praktisk tjänstgöring och uppförande.

Vice brandchef, som tillika är brandmästare, bör hava genomgått antingen brandbefälskurs kategori I eller brandmästarekurs kategori I.

Brandmästare respektive brandförmän böra hava genomgått kurserna för brandmästare kategori I respektive för brandförmän kategori I.

Vid tillsättandet av brandunderbefälstjänst, som icke är förenad med tjänst som vice brandchef, bör enligt utredningens mening iakttagas, att brandbefälsutbildning icke bör kunna ersätta brandunderbefälsutbildning. Vid befordringar inom brandväsendet synes det böra göras en skillnad mellan befälskarriären och underbefälskarriären. Arbetseffektiviteten och arbetsglädjen hos underbefälet främjas icke därav att, såsom någon gång skett, de högsta underbefälsposterna besättas av ungt folk, som allenast skaffat sig den högre teoretiska brandbefälsutbildningen. Det är heller icke så, att en sådan person utan vidare skulle kunna anses bättre fylla en brandmästares uppgifter. En brandmästare bör hava en mycket lång erfarenhet i yrket; hans styrka skall ligga i praktiskt kunnande, i erfarenhet, som vunnits i arbetet. Brandchefen däremot skall i första hand svara för de grundliga teoretiska kunskaperna.

B. Befäl och underbefäl vid borgarbrandkårer samt vid yrkesbrandkårer om mindre än ett befäl och nio man.

Brandchef samt vice brandchef, som icke tillika är brandmästare, böra hava genomgått brandbefälskurs kategori I eller kategori II. Vice brandchef, som tillika är brandmästare, bör hava genomgått brandbefälskurs kategori I eller II eller brandmästarekurs kategori I. Då emellertid förhållandena å olika orter kunna vara av skiftande natur bör länsstyrelsen kunna förordna, *antingen* att brandchef eller vice brandchef skall hava genomgått brandbefälskurs kategori I *eller* att, beträffande brandbefäl i mindre orter, vid sidan av kurserna kategori I och II respektive brandmästarekurs kategori I även brandbefälskursen kategori III må kunna godtagas.

Brandmästare och brandförmän böra hava genomgått brandunderbefälskurs kategori II eller annan kurs kategori I eller II vid brandskolan. Länsstyrelsen bör dock på grund av särskilda skäl kunna medgiva att annan utbildning må godtagas.

C. Befäl vid frivilliga eller allmänna brandkårer.

Brandchefen bör, där länsstyrelsen icke medgiver undantag, hava genomgått brandbefälskurs kategori III eller annan kurs vid brandskolan. Länsstyrelsens rätt att medgiva undantag bör enligt brandskoleutredningens mening gälla endast under en skälig övergångstid.

D. Skorstensfejaremästare.

För att vinna godkännande såsom skorstensfejare för sotningsdistrikt fordras enligt 17 § brandstadgan, att sökanden uppnått 25 års ålder samt antingen med godkända kunskapsbetyg genomgått statsunderstödd fackskola för utbildande av skorstensfejare eller ock minst fem år med goda vitsord arbetat i yrket. Föreskriften om genomgång av fackskola synes böra utbytas mot ett stadgande att för godkännande skall fordras genomgång av kursen för skorstensfejaremästare vid statens brandskola. I samband härmed bör möjligheten att ersätta skolutbildningen med fem års praktisk tjänstgöring utgå.

II. Bestämmelser för orter, där brandstadgans avdelning II är gällande.

Brandchefen bör, där länsstyrelsen icke medgiver undantag, hava genomgått brandbefälskurs kategori III eller annan kurs vid brandskolan. Även för detta fall gäller att länsstyrelsens dispensrätt senare bör upphävas.

De sålunda föreslagna kompetensföreskrifterna ha sammanfattats i ett förslag till förordning om ändring i vissa delar av brandstadgan. Förslaget är som bilaga II fogat till betänkandet.

Ändringarna böra givetvis icke träda i kraft förrän brandskolan under någon tid varit i verksamhet. Lämpligen synes tidpunkten för ikraftträdandet böra bestämmas till fyra år efter det skolan börjat sitt arbete.

Kompetensföreskrifterna böra icke försämra de personers ställning, som redan inneha eller under den närmaste tiden erhålla befattningar, som avses i ändringsförslaget. Dessa personer böra därför icke omfattas av de föreslagna stadgandena. De böra sålunda icke blott äga att behålla de befattningar, som de före ikraftträdandet av stadgandena innehava, utan de böra även vara berättigade att efter denna tidpunkt erhålla andra befattningar inom brand- eller sotningsväsendet.

Förslag
till
Stadga för Statens brandskola.

KAP. 1.

Skolans ändamål och organisation.

1 §.

Statens brandskola har till uppgift att meddela utbildning för brandbefäl, brandunderbefäl och skorstensfejarepersonal. Vid skolan bör dessutom, i den mån så kan ske vid sidan av utbildningsarbetet, bedrivas försöksverksamhet och forskning på brandväsendets område.

Skolan skall vara förlagd till Stockholm. Kurser må dock anordnas även å annan ort.

2 §.

Skolans angelägenheter handhas av en styrelse.

Styrelsen består av fem ledamöter. Ledamöterna utses av Kungl. Maj:t, som jämväl förordnar erforderligt antal suppleanter för dem. Bland ledamöterna utser Kungl. Maj:t ordförande och vice ordförande.

Ledamöter och suppleanter utses för en tid av två år. Avgår ledamot eller suppleant under den tid, för vilken han utsetts, skall annan utses för återstående tid.

3 §.

Vid skolan givas följande kurser.

1. Kurser för brandkårspersonal:

- A. Kurs för utbildning av brandbefäl kategori I (brandbefälskurs kategori I);
- B. Kurs för utbildning av brandbefäl kategori II (brandbefälskurs kategori II);
- C. Kurs för utbildning av brandbefäl kategori III (brandbefälskurs kategori III);
- D. Kurs för utbildning av industribrandchefer (industribrandchefskurs);
- E. Kurs för utbildning av brandmästare kategori I (brandmästarekurs kategori I);
- F. Kurs för utbildning av brandförmän kategori I (brandförmanskurs kategori I);
- G. Kurs för utbildning av brandmästare och brandförmän kategori II (brandunderbefälskurs kategori II);

2. Kurser för skorstensfejarepersonal:

- A. Mästarekurs;
- B. Gesällkurs.

4 §.

Undervisningen i skolan är kostnadsfri. I samtliga kurser utom brandbefälskursen kategori I erhåller varje elev kostnadsfritt läroböcker, vilka han får behålla.

5 §.

Vid skolan äro anställda rektor samt övriga befattningshavare till det antal gällande avlöningsstat och i övrigt meddelade bestämmelser medgiva.

KAP. 2.

Styrelsens verksamhet.

6 §.

Styrelsen är beslutförför om jämte ordföranden eller vice ordföranden minst två ledamöter eller suppleanter för dem äro tillstädes. Vid lika röstetal äge den, som för ordet, utslagsröst.

7 §.

Styrelsen är inför Kungl. Maj:t ansvarig för att skolan väl fyller sitt ändamål.

Styrelsen åligger särskilt:

- att fastställa kursplaner;
- att med hänsyn till utbildningsbehovet och övriga omständigheter avgöra hur ofta varje kurs skall hållas;
- att tillse, att undervisningen bedrives på ett ändamålsenligt sätt;
- att bestämma läroböcker och undervisningsmateriel;
- att pröva ansökningar om inträde i skolan;
- att bestämma antalet elever i varje kurs;
- att, då skäl därtill föreligga, befria elev, som fullgjort praktisk tjänstgöring vid yrkesbrandkår, från skyldigheten att deltaga i praktisk tjänstgöring som ingår i kurs;
- att, då elev uppenbarligen visar sig sakna förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen vid skolan, skilja honom därifrån;
- att, då elevs uppförande därtill giver anledning, meddela honom varning eller skilja honom från skolan;
- att, enligt vad nedan stadgas, taga befattning med frågor om personalens tillsättning och entledigande, om semester och annan ledighet för personalen samt om disciplinära åtgärder i fråga om personalen;
- att meddela erforderliga bestämmelser rörande personalens åligganden;
- att enligt fastställd stat eller andra föreskrifter handlägga avlöningsärenden;
- att årligen före den 1 april till Kungl. Maj:t avgiva berättelse över verksamheten under föregående kalenderår; samt
- att årligen före den 1 september till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till de anslagsäskanden, som styrelsen finner böra göras hos nästföljande års riksdag.

KAP. 3.

Rektors åligganden.

8 §.

Rektor leder under styrelsen arbetet vid skolan.

Rektor åligger särskilt:

- att meddela undervisning i den omfattning, styrelsen bestämmer;
- att följa utvecklingen i teori och praktik på de områden, skolans verksamhet omfattar;
- att tillse att god ordning upprätthålles i skolan;
- att noga följa undervisningens gång och elevernas uppförande samt att om dem söka vinna en så fullständig och noggrann kännedom som möjligt;
- att fastställa arbetsordning;
- att hålla sig underrättad om behovet av utbildad brandbefäls-, brandunderbefäls- och skorstensfejarepersonal samt att på grundval av de vunna underrättelserna och övriga omständigheter för styrelsen framlägga förslag beträffande frågan hur ofta varje kurs skall hållas;
- att i övrigt bereda och föredraga de ärenden, vilka det ankommer å styrelsen att handlägga, samt att hos styrelsen anmäla de andra ärenden, vilka äro av beskaffenhet att böra bringas till styrelsens kännedom;
- att föra styrelsens protokoll, samt
- att omhänderhava skolans medelsförvaltning.

9 §.

Rektor må från undervisningen i visst läroämne eller del därav befria elev, som styrker sig hava inhämtat det erforderliga kunskapsmättet däri.

KAP. 4.

De särskilda kurserna.**Allmänna bestämmelser.**

10 §.

Kurserna innefatta *antingen* endast undervisning vid brandskolan *eller* sådan undervisning jämte praktisk tjänstgöring vid yrkesbrandkår.

Undervisningen skall, erforderliga raster inräknade, såsom regel bedrivas under 33—36 timmar varje arbetsvecka.

Kurs för utbildning av brandbefäl kategori I.

11 §.

Kursen varar omkring 18 månader, helguppehåll inräknade, och indelas i fem perioder.

Första perioden varar tre månader och innefattar praktisk tjänstgöring vid yrkesbrandkår för grundläggande brandmannautbildning. Samtliga elever skola under denna period sammandragas vid samma yrkesbrandkår.

Andra perioden varar omkring tre månader och innefattar utbildning vid brandskolan. Undervisning skall meddelas i följande ämnen:

1. Brandväsendets organisation.
2. Eldsläckningslära.
3. Räddningstjänst.
4. Förebyggande brandskydd.
5. Luftskydd.
6. Författningar.
7. Trafikundervisning.
8. Motorlära.
9. Elektricitetslära.
10. Brandsignalanläggningar.
11. Gymnastik.

Tredje perioden varar tre månader och innefattar praktisk tjänstgöring vid yrkesbrandkår. Eleverna skola under denna period utplaceras var för sig å skilda brandkårer.

Fjärde perioden varar omkring fem månader och innefattar utbildning vid brandskolan. Undervisning skall meddelas i följande ämnen:

1. Brandväsendets organisation.
2. Eldsläckningslära.
3. Förebyggande brandskydd.
4. Luftskydd.
5. Författningar.
6. Elektricitetslära.
7. Fysik (utom elektricitetslära).
8. Kemi.
9. Bokföring.
10. Gymnastik.

Femte perioden varar tre månader och innefattar praktisk tjänstgöring vid yrkesbrandkår. Eleverna skola under denna period vara utplacerade var för sig å skilda brandkårer. Tjänstgöringen bör om möjligt icke fullgöras vid brandkår, där eleven tidigare tjänstgjort.

12 §.

Kursen skall avslutas med examen. Vid denna examen skola censorer närvara.

Censorer utses av styrelsen, som giver närmare föreskrifter om huru examen skall anordnas.

Kurs för utbildning av brandbefäl kategori II.

13 §.

Kursen varar omkring fyra månader och indelas i tre perioder.

Första perioden varar två månader och innefattar praktisk tjänstgöring vid yrkesbrandkår. Eleverna skola under denna period sammandragas

vid en yrkesbrandkår eller fördelas i grupper vid skilda yrkesbrandkårer.

Andra perioden varar omkring en och en halv månad och innefattar utbildning vid brandskolan. Undervisning skall meddelas i följande ämnen:

1. Brandväsendets organisation.
2. Eldsläckningslära.
3. Räddningstjänst.
4. Förebyggande brandskydd.
5. Luftskydd.
6. Författningar.
7. Trafikundervisning.
8. Motorlära.
9. Brandsignalanläggningar.

Tredje perioden varar två veckor och innefattar praktisk tjänstgöring vid yrkesbrandkår. Eleverna skola under denna period utplaceras var för sig å skilda brandkårer.

Kurs för utbildning av brandbefäl kategori III.

14 §.

Kursen varar omkring tre veckor. Kurser böra anordnas på olika ställen i landet.

Undervisning skall meddelas i följande ämnen:

1. Brandväsendets organisation.
2. Eldsläckningslära.
3. Livräddnings- och olycksfallstjänst.
4. Förebyggande brandskydd.
5. Luftskydd.
6. Trafikundervisning.
7. Motorlära.
8. Brandsignalanläggningar.

Kurs för utbildning av industribrandchefer.

15 §.

Vad i 14 § är stadgat skall äga motsvarande tillämpning å industribrandchefskursen, dock att trafikundervisning icke meddelas.

Kurs för utbildning av brandmästare kategori I.

16 §.

Kursen varar omkring fyra månader och förlägges till brandskolan. Undervisning skall meddelas i följande ämnen:

1. Brandväsendets organisation.
2. Eldsläckningslära.

3. Räddningstjänst.
4. Förebyggande brandskydd.
5. Luftskydd.
6. Författningar.
7. Trafikundervisning.
8. Motorlära.
9. Elektricitetslära.
10. Brandsignalanläggningar.
11. Svenska språket.
12. Bokföring.
13. Gymnastik.

Kurs för utbildning av brandförmän kategori I.

17 §.

Kursen varar omkring tre och en halv månader och förlägges till brandskolan. Undervisning skall meddelas i de i 16 § angivna ämnena med undantag för bokföring. Härjämte skall undervisas i matematik.

Kurs för utbildning av brandmästare och brandförmän kategori II.

18 §.

Kursen varar omkring sex veckor och indelas i två perioder.

Första perioden varar två veckor och innefattar praktisk tjänstgöring vid yrkesbrandkår. Eleverna skola under denna period sammandragas vid en yrkesbrandkår eller fördelas i grupper vid skilda yrkesbrandkårer.

Andra perioden varar omkring fyra veckor och innefattar utbildning vid brandskolan. Undervisning skall meddelas i de i 13 § angivna ämnena med undantag för ämnet författningar.

Mästarekurs för skorstensfejare.

19 §.

Kursen varar omkring sex veckor och förlägges till brandskolan. Undervisning skall meddelas i följande ämnen:

1. Yrkesteknik.
2. Yrkeslagstiftning.
3. Yrkesbokföring och yrkeskalkylation.
4. Byggnadslära och byggnadsritning.
5. Värmelära med värmeekonomi, eldnings- och ventilationsteknik.
6. Rapportskrivning.
7. Förebyggande brandskydd.
8. Luftskydd.

Gesällkurs för skorstensfejare.

20 §.

Kursen varar omkring åtta veckor och förlägges till brandskolan. Undervisning skall meddelas i följande ämnen:

1. Yrkesteknik.
2. Yrkeslagstiftning.
3. Yrkesbokföring och yrkeskalkylation.
4. Byggnadslära och byggnadsritning.
5. Värmelära med värmeekonomi, eldnings- och ventilationsteknik.
6. Verktygslära.
7. Svenska språket.
8. Räknelära.
9. Förebyggande brandskydd.
10. Luftskydd.

KAP. 5.

Betyg m. m.

21 §.

För elev, som bevistat annan kurs än brandbefälskurs kategori III och industribrandchefskurs, skall utfärdas *betyg*. I betyget skola elevernas kunskaper och färdigheter i de olika ämnena bedömas genom siffervitsord med följande beteckningar:

Berömlig	10
Med utmärkt beröm godkänd	9
Med beröm godkänd	8
Icke utan beröm godkänd	7
Väl godkänd	6
Godkänd	5
Icke godkänd	4
Otillräcklig	3

Elevs färdighet i praktisk tjänstgöring bedömes med vitsorden Godkänd eller Icke godkänd.

För elev, som genomgått brandbefälskurs kategori III eller industribrandchefskurs, utfärdas bevis härom.

Vitsord för färdighet i praktisk tjänstgöring utdelas av det brandbefäl, vilket handhaft ledningen av tjänstgöringen eller den största delen därav.

22 §.

I brandbefälskurs kategori I bedömes elevernas uppförande genom vitsorden:

Mycket gott

Gott

Ej gott.

Förutom de i 21 § angivna siffervitsorden skall elev i sådan kurs även tilldelas ett *huvudsifferbetyg*, som utgöres av den sammanlagda summan av de siffervitsord eleven erhållit i de olika ämnena, ettvar siffervitsord multiplicerat med den betygskoefficient, vilken finnes bestämd i 23 § med hänsyn till ämnets vikt.

Har därvid elev jämlikt 9 § varit befriad från deltagande i undervisningen i visst ämne, skall vitsord i detta ämne avgivas med ledning av företedda intyg om kunskaper i ämnet.

23 §.

För de särskilda ämnena skola följande betygskoefficienter gälla:

1. Brandväsendets organisation	3
2. Eldsläckningslära.....	8
3. Räddningstjänst	4
4. Förebyggande brandskydd	7
5. Luftskydd.....	4
6. Författningar	3
7. Trafikundervisning.....	1
8. Motorlära	3
9. Elektricitetslära	3
10. Brandsignalanläggningar	3
11. Fysik (utom elektricitetslära).....	3
12. Kemi	3
13. Bokföring	1
14. Gymnastik	3

KAP. 6.

Inträdesfordringar till de särskilda kurserna.

24 §.

För att vinna inträde i *brandbefälskurs kategori I* fordras
dels att sökanden uppfyller någon av följande förutsättningar:

1) att sökanden avlagt studentexamen med lägst betyget godkänd i det skriftliga provet i modersmålet samt i ämnena matematik, fysik och kemi enligt fordringarna för examen å reallinjen;

2) att sökanden avlagt teknisk studentexamen med lägst betyget godkänd i det skriftliga provet i modersmålet samt i ämnena matematik, fysik och kemi;

3) att sökanden genomgått annan utbildning, som styrelsen för brand-skolan finner vara likvärdig med vad ovan i punkt 1) eller 2) angivits; eller

4) att sökanden innehaft fast anställning vid yrkesbrandkår under minst 36 månader;

dels

beträffande annan sökande än sådan, som avses under 4), att han, där styrelsen ej medger undantag, icke uppnått tjugoåtta års ålder; samt

beträffande sökande, som avses under 4), att han styrker sig innehava kunskaper i matematik, fysik, kemi och färdighet i skriftlig behandling av modersmålet, allt motsvarande fordringarna för betyget godkänd i antingen studentexamen å reallinjen eller teknisk studentexamen,

dels ock att sökanden företer läkarintyg, utfärdat i enlighet med de föreskrifter, brandskolans styrelse därom utfärdat.

25 §.

För att vinna inträde i *brandmästarekurs kategori I* fordras:

att sökanden med godkända vitsord genomgått brandförmanskurs kategori I vid brandskolan;

att sökanden förrättat tjänst som brandförman; samt

att sökanden företer läkarintyg, upprättat i enlighet med de föreskrifter, brandskolans styrelse därom utfärdat.

Vid prövning av inträdesansökningar skall hänsyn i främsta rummet tagas till sökandens genom ansökningshandlingarna styrkta lämplighet för befälsställning, till den tid sökanden tjänstgjort som brandman samt till de vitsord sökanden erhållit efter genomgång av brandförmanskursen.

26 §.

För att vinna inträde i *brandförmanskurs kategori I* fordras:

att sökanden under minst sex år innehaft och fortfarande innehar anställning vid brandkår; samt

att sökanden företer läkarintyg, upprättat enligt de föreskrifter brandskolans styrelse därom utfärdat.

Vid prövning av ansökningar skall hänsyn i främsta rummet tagas till den tid sökanden tjänstgjort som brandman samt till sökandens genom ansökningshandlingarna styrkta lämplighet för brandtjänst.

27 §.

För att vinna inträde i *mästarekurs för skorstensfejare* fordras:

att sökanden med godkända vitsord genomgått gesällkursen för skorstensfejare vid brandskolan;

att sökanden efter avslutandet av gesällkursen under minst två år utövat praktisk verksamhet inom skorstensfejareyrket;

att sökanden företer läkarintyg, upprättat enligt de föreskrifter, brandskolans styrelse därom utfärdat; samt

att sökanden, där brandskolans styrelse ej medger undantag, icke uppnått fyrtiofem års ålder.

Vid prövning av ansökningar skall hänsyn i främsta rummet tagas till den tid sökanden innehaft anställning inom facket samt till sökandens genom ansökningshandlingarna styrkta lämplighet för befälsställning vid sötningväsendet.

28 §.

För att vinna inträde i *gesällkurs för skorstensfejare* fordras:

att sökanden företer intyg om att sökanden under minst fyra år med goda vitsord arbetat inom skorstensfejareyrket hos skorstensfejaremästare, som jämlikt 17 § brandstadgan erhållit godkännande såsom skorstensfejare för sotningsdistrikt;

att sökanden erhållit godkänt avgångsbetyg från folkskola med minst godkända vitsord i modersmålet och räkning eller att han efter fyllda fjorton år erhållit behörigt tillstånd att lämna folkskolan, dock i sistberörda fall endast om han kan förete särskilt intyg om sådana kunskaper i modersmålet och räkning, som minst motsvara fordringarna för vitsordet godkänd i dessa ämnen vid prövning enligt § 47 i gällande folkskolestadga, eller att sökanden styrker sig på annat sätt hava inhämtat lägst motsvarande kunskapsmått;

att sökanden företer läkareintyg utfärdat i enlighet med de föreskrifter, brandskolans styrelse därom utfärdat; samt

att sökanden, där brandskolans styrelse ej medger undantag, icke uppnått trettiofem års ålder.

Vid prövning av ansökningar skall hänsyn i främsta rummet tagas till den tid sökanden innehaft anställning inom facket samt till sökandens genom ansökningshandlingarna styrkta lämplighet för fortsatt utbildning inom facket och förmåga att tillgodogöra sig undervisningen vid skolan.

29 §.

Om fordringar för inträde i brandbefälskurser kategori II och III, industribrandchefskurs samt brandunderbefälskurs kategori II förordnar brandskolans styrelse.

KAP. 7.

Om inträdesansökningar.

30 §.

Ansökan om inträde i kurs vid skolan skall ställas till skolans styrelse. Vid ansökan skola fogas handlingar, som bestyrka, att sökanden uppfyller de för ifrågavarande kurs stadgade inträdesfordringarna, ävensom de betyg och handlingar i övrigt, som enligt styrelsens beslut skola medfölja ansökningshandlingarna eller som eljest äro ägnade att styrka sökandens kunskaper och förutsättningar att tillgodogöra sig undervisningen vid skolan.

Ansökan inlämnas till rektor eller den person, styrelsen utsett att mottaga ansökningar. Om tid, inom vilken ansökningshandlingarna skola vara ingivna, förordnar styrelsen.

Beslut om elevantagning meddelas av styrelsen. Det åligger styrelsen att tillse, att person, som blivit antagen till elev, i god tid före kursens början erhåller meddelande därom.

KAP. 8.

Tjänstetillsättning, semester och annan ledighet, vikariat och avsked.

31 §.

Rektor förordnas av Kungl. Maj:t på viss tid.

Övriga befattningshavare tillsätts av styrelsen.

32 §.

Då befattningen som rektor vid skolan blir ledig, utfärdar styrelsen kungörelse därom i allmänna tidningarna med föreläggande av tjugo dagars ansökningstid, räknat från kungörandet. Efter denna tids utgång insänder styrelsen ansökningshandlingarna till Kungl. Maj:t samt förordar därvid till tjänstens erhållande den bland de sökande, som anses företrädesvis böra ifrågakomma, eller anmäler, att sådant förord icke kan lämnas åt någon av de sökande.

Sedan handlingarna översänts till Kungl. Maj:t, skall tillkännagivande om styrelsens beslut i saken ofördröjligen anslås i skolans lokal.

Över beslut rörande förord må klagan ej föras.

33 §.

1 mom. Semester beviljas, med iakttagande av vad därom är stadgat, skolans befattningshavare av styrelsen.

2 mom. Annan ledighet än semester må av styrelsen beviljas rektor under högst 45 dagar. Erfordras sådan ledighet för längre tid än nu är sagt, skall frågan hänskjutas till Kungl. Maj:ts avgörande.

Om dylik ledighet för övrig personal äger styrelsen efter förekommande omständigheter besluta.

34 §.

Vikarie för befattningshavare vid semester, annan ledighet eller vakans förordnas av styrelsen; dock att, där fråga om ledighet jämlikt 33 § 2 mom. andra stycket hänskjutes till Kungl. Maj:ts avgörande, jämväl förordnande angående vikarie meddelas av Kungl. Maj:t.

35 §.

Ansökan om avsked från rektorsbefattningen vid skolan skall ställas till Konungen och ingivas till styrelsen. Det åligger styrelsen att med eget yttrande överlämna ansökningshandlingarna till Kungl. Maj:ts avgörande. Ansökan om avsked från annan befattning vid skolan prövas av styrelsen.

КАР. 9.

Åtal och ansvar för tjänstefel.

36 §.

Beträdes rektor med fel eller försummelse i tjänsten, sker åtal inför Svea hovrätt.

Ådagalägger annan befattningshavare försummelse, oskicklighet eller klandervärt uppförande eller visar han sig eljest olämplig, äger styrelsen tilldela honom varning eller skilja honom från tjänsten. Vid svårare förseelse sker åtal inför vederbörande underrätt.

KAP. 10.

Besvär över styrelsens beslut.

37 §.

Den, som icke åtnöjes med styrelsens beslut, äger, där ej annorlunda är stadgat, hos Kungl. Maj:t söka ändring genom besvär, vilka skola hava inkommit till kommunikationsdepartementet före klockan 12 å trettionde dagen efter den, då klaganden erhållit del av beslutet; dock skola besvär över beslut om tjänstetillsättning eller förslag därtill hava inkommit till nämnda departement före klockan tolv å tjugonde dagen efter den, då beslutet tillkännagivits genom anslag i skolans lokal.

Styrelsens beslut om befattningshavares skiljande från tjänsten går i verkställighet utan hinder av anförda besvär.

Denna stadga länder till efterrättelse från och med den .
Intill den må dock styrelsen, i den omfattning så befinnes
nödigt, medgiva från denna stadga avvikande bestämmelser i fråga om
fordringarna för inträde i de särskilda kurserna.

Förslag

till

**Förordning om ändring i vissa delar av brandstadgan
den 15 juni 1923 (nr 173).¹**

Härigenom förordnas, *dels* att 7, 17 och 29 §§ brandstadgan den 15 juni 1923 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, *dels ock* att i 2 kap. i stadgan skall införas en ny paragraf, betecknad 7 a §, av följande lydelse:

7 §.

Brandchef och vice brandchef tillsättas för den tid och på de villkor, stadsfullmäktige besluta. Tillsättandet skall för att vara giltigt fastställas av länsstyrelsen.

7 a §.

1 mom. I fråga om befäl och underbefäl vid yrkesbrandkår om minst ett befäl och nio man skola följande kompetensföreskrifter gälla:

Brandchef samt vice brandchef, som icke tillika är brandmästare, ävensom brandkapten och därmed jämförlig befattningshavare skola hava genomgått brandbefälskurs kategori I vid statens brandskola. Vice brandchef, som tillika är brandmästare, skall hava genomgått antingen nämnda kurs eller brandmästarekurs kategori I vid brandskolan.

Brandmästare skall hava genomgått brandmästarekurs kategori I vid statens brandskola.

Brandförman skall hava genomgått brandförmanskurs kategori I vid nämnda skola.

2 mom. I fråga om befäl och underbefäl vid borgarbrandkår samt annan yrkesbrandkår än sådan, som i 1 mom. avses, skola följande kompetensföreskrifter gälla:

Brandchef samt vice brandchef, som icke tillika är brandmästare, skola hava genomgått brandbefälskurs kategori I eller kategori II vid statens brandskola. Vice brandchef, som tillika är brandmästare, skall hava genomgått antingen någon av nämnda kurser eller brandmästarekurs kategori I vid brandskolan. Länsstyrelsen äger dock, när skäl därtill äro, för särskilda fall förordna, antingen att brandchef eller vice brandchef skall hava genomgått brandbefälskurs kategori I eller att jämväl genomgång av brandbefälskurs kategori III vid brandskolan må anses tillfyllest.

Brandmästare och brandförmän skola, där länsstyrelsen icke på grund av särskilda skäl medgiver undantag, hava genomgått antingen brandunderbefälskurs kategori II eller annan kurs kategori I eller II vid statens brandskola.

3 mom. Brandchef vid frivillig eller allmän brandkår skall, där läns-

¹ Senaste lydelse av 17 § se 1932: 114.

styrelsen icke medgiver undantag, hava genomgått brandbefälskurs kategori III eller annan kurs för brandkårspersonal vid statens brandskola.

4 mom. Kurs vid statens brandskola, för vilken betyg utdelas, skall anses genomgången allenast av elev, som erhållit lägst vitsordet godkänd i samtliga ämnen ävensom i praktisk tjänstgöring och uppförande, då vitsord därom utdelas.

17 §.

För att vinna godkännande såsom skorstensfejare vid sotningsdistrikt fordras att hava uppnått 25 års ålder samt hava med godkända vitsord genomgått kurs för skorstensfejaremästare vid statens brandskola.

29 §.

Närmaste inseendet — — — — utsedd brandchef.

För att — — — — vice brandchef.

Brandchefen och — — — — brandordningen bestämmes.

Brandchef skall, där länsstyrelsen icke medgiver undantag, hava genomgått brandbefälskurs kategori III eller annan kurs för brandkårspersonal vid statens brandskola.

Om brandchefens — — — — i brandordningen.

Denna förordning träder i kraft den _____, dock att kompetensföreskrifterna icke skola äga tillämpning å person, som före denna tidpunkt erhållit befattning såsom brandbefäl eller brandunderbefäl eller vunnit godkännande såsom skorstensfejare vid sotningsdistrikt.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

	Sid.
<i>Skrivelse till Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Kommunikationsdepartementet</i>	3
Kap. 1. Inledning	5
» 2. Allmänna synpunkter på frågan om inrättande av en statlig brandskola	11
» 3. Huvuddragen av brandskolans organisation och arbetssätt	14
» 4. Brandskolans kurser	19
» 5. Betyg och examina vid skolan	32
» 6. Inträdesfordringar och prövning av inträdesansökningar.....	34
» 7. Kursfrekvens	37
» 8. Rektor och övriga lärare vid skolan	40
» 9. Kostnadsberäkningar	41
» 10. Kompetensföreskrifter för viss brandpersonal.....	44
Bilaga I. Förslag till stadga för statens brandskola.....	49
» II. Förslag till förordning om ändring i vissa delar av brandstadgan den 15 juni 1923 (nr 173)	61

Statens offentliga utredningar 1941

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.)

Allmän lagstiftning. Rättsskipning. Fångvård.
Åtgärder för bekämpande av homosexualitetens samhälls-
farliga yttringar. [3]
Förslag till rättgångsbalk. [7]
Lagberedningens förslag till lag om aktiebolag m. m.
1. Lagtext. [8] 2. Motiv. [9]

Statsförfattning. Allmän statsförvaltning.
1938 års pensionssakunniga. Betänkande med förslag till
allmänna tjänste- och familjepensionsreglementen. [10]

Kommunalförvaltning.

Statens och kommunernas finansväsen.
Betänkande med allmänna riktlinjer för åstadkommande
av tidigare inbetalning av utskylder. Del 1. [5] Del 2. [6]

Politi.

Betänkande med förslag om inrättande av en statlig brand-
skola m. m. [11]

Nationalekonomi och socialpolitik.

Utredning ang. byggnadskostnaderna. [4]

Hälso- och sjukvård.

Allmänt näringsväsen.

Fast egendom. Jordbruk med binärningar.

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

Industri.

Handel och sjöfart.

Kommunikationsväsen.

Bank-, kredit- och penningväsen.

Försäkringsväsen.

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen. Andlig odling i övrigt.
Betänkande med förslag rörande restaureringen av Upp-
sala domkyrka. [2]

Försvarsväsen.

Sociala försvarsberedskapskommittén. Betänkande. Del 3.
Förslag till krigspensionsförordning m. m. [1]

Utrikes ärenden. Internationell rätt.